

Vysoká škola ekonomická v Praze

Bakalářská práce

2011

Natalya Levchenko

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta podnikohospodářská

Studijní obor: Podniková ekonomika a management

Název bakalářské práce:

Podnik v insolvenčním řízení – Oděvní podnik, a.s.

Autor bakalářské práce: Natalya Levchenko

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jaroslav Schönfeld, Ph.D.

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma
„Podnik v insolvenčním řízení – Oděvní podnik, a.s.“
vypracovala samostatně s využitím literatury a informací,
na něž odkazuji.

V Praze dne 7. listopadu 2011

Podpis

Název bakalářské práce:

Podnik v insolvenčním řízení – Oděvní podnik, a.s.

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou insolvenčního řízení a jeho dopadu na konkrétní firmu – Oděvní podnik, a.s. V metodologické části jsou popsány nezbytné procesy a záležitosti, týkající se průběhu insolvenčního řízení v podniku a řešení úpadku podniku. Práce obsahuje informace o způsobech řešení krachu firmy a případech jejich užití. Praktická část je zaměřovaná na proces insolvenčního řízení v praxi, jak to probíhá a jak dochází k plnění cílů institutu insolvenčního práva – uspokojení věřitelů a řešení ekonomické situace úpadce na případě společnosti Oděvní podnik, a.s.

Klíčová slova:

Insolvence, reorganizace, konkurs, Oděvní podnik

Title of the Bachelor's Thesis:

Insolvency proceeding in the enterprise Oděvní podnik, inc.

Abstract:

This Bachelor's Thesis deals with insolvency proceeding and its impact on a particular company – Oděvní podnik, inc. The methodology part is describing the necessary processes and issues relating to the insolvency proceedings in the enterprise and solution of the bankruptcy. The Thesis contains information about ways of solving bankruptcy cases in the enterprises and cases of their use. The empirical part is focusing on the processes of insolvency proceedings in practice, how they work and how they lead to the objectives of the institute of insolvency law – the satisfaction of creditors and solving the economic situation in the case of the concrete bankrupting company – Oděvní podnik, inc.

Keywords:

Insolvency, reorganisation, bankruptcy, Oděvní podnik

Poděkování

*Rada bych tímto způsobem poděkovala vedoucímu této bakalářské práce
Ing. Jaroslavovi Schönfeldovi, Ph.D. za pomoc, cenné informace a rady
v průběhu psaní mé bakalářské práce.*

Obsah

1.	Úvod.....	1
2.	Teoretická část	2
2.1.	Životní cyklus podniku	2
2.2.	Krize	3
2.3.	Úpadek	4
2.3.1.	Úpadek v ekonomickém vyjádření	4
2.3.2.	Úpadek z právního pohledu.....	4
2.3.3.	Hrozící úpadek.....	6
2.4.	Insolvenční řízení	7
2.5.	Subjekty insolvenčního řízení	8
2.5.1.	Věřitelé	8
2.5.2.	Věřitelské orgány.....	10
2.5.3.	Insolvenční soud	11
2.5.4.	Insolvenční správce	12
2.5.5.	Statní zastupitelství.....	12
2.5.6.	Likvidátor dlužníka	12
2.6.	Průběh insolvenčního řízení	13
2.6.1.	Insolvenční návrh	13
2.6.2.	Zahájení insolvenčního řízení.....	15
2.6.3.	Předběžné opatření	16
2.6.4.	Moratorium.....	17
2.6.5.	Pohledávky a jejich přihlašování.....	18
2.6.6.	Rozhodnutí o úpadku.....	21
2.7.	Způsoby řešení úpadku	21
2.7.1.	Reorganizace	22
2.7.2.	Konkurs	24
2.7.3.	Oddlužení	25
2.8.	Uspokojení věřitelů	26
2.8.1.	Reorganizace	26
2.8.2.	Konkurs	27

3.	Praktická část	29
3.1.	Popis společnosti Oděvní podnik Prostějov	29
3.2.	Příčiny úpadku	30
3.2.1.	Vnitřní příčiny	30
3.2.2.	Vnější příčiny	33
3.3.	Řízení do úpadku.....	34
3.4.	Insolvenční návrh	35
3.5.	Rozhodnutí o úpadku	36
3.6.	Způsob řešení: reorganizace.....	38
3.7.	Přihlašování pohledávek	39
3.8.	První schůze věřitelů	40
3.9.	Reorganizace	43
3.10.	Druhá schůze věřitelů	43
3.11.	Zahájení konkursu	45
3.12.	Návrh prodeje majetku	46
3.13.	Prodej majetku.....	46
3.14.	Provedení forenzního auditu.....	48
3.15.	Konkurs – reorganizace – konkurs	50
4.	Závěr	51
5.	Seznam obrázků a tabulek	53
6.	CITOVANÁ LITERATURA	54

1. ÚVOD

Podnikání je v našem světě jednou z nejvíce populárních cest, jak zhodnotit svůj kapitál a realizovat vlastní nápady. Ovšem v důsledku nepříznivé situace se může každý podnik dostat do bankrotu a musí svůj krachující stav vyřešit. Úpadek je přirozeným stadiem vývoje podniku, které není ničím zvláštním a neobvyklým pro podnikatelský subjekt – například, v roce 2010 bylo prohlášeno 1601 řešení úpadku konkurzem.¹ Ovšem úpadek se může řešit, takovým řešením se zabývá insolvenční řízení. Ve své bakalářské práci jsem se zabývala problematikou insolvenčního řízení a jeho dopadu na konkrétní firmu – Oděvní podnik, a.s.

V metodologické části jsem popsala nezbytné procesy a záležitosti, týkající se průběhu insolvenčního řízení v podniku a řešení jeho úpadku. Psaní teoretické části ve značné míře obohatilo moje dosavadní poznatky a donutilo se zamýšlet nad hlavním problémem, který insolvenční řízení řeší – splacení pohledávek a uspokojení věřitelů. Též jsem popsala způsoby, kterými tento cíl může být co nejefektivněji splněn – reorganizace a konkurz, čím se liší a v kterých případech mohou být aplikovány.

V praktické části jsem se zaměřovala na proces insolvenčního řízení v praxi. Zajímalo mě, v následcích jakých příčin docházelo k úpadku, jak probíhalo insolvenční řízení a jak dochází k plnění cílů institutu insolvenčního práva – uspokojení věřitelů a řešení ekonomické situace úpadce na případě společnosti Oděvní podnik, a.s. Průběh insolvenčního řízení v této firmě je v jisté míře zvláštní a obohacující praxi řešení úpadku v České republice. Mým cílem bylo prozkoumat jednotlivé etapy řešení insolvence v podniku a poznat, jak dochází k plnění cílů insolvenčního řízení v praxi a skutečnosti, které mohou překážet splnění těchto záměrů.

¹ http://web.creditreform.cz/cs/resources/pdf/20110104_NH_Krachuje_nejvice_firem.pdf

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. ŽIVOTNÍ CYKLUS PODNIKU

Celou dobu života podniku můžeme rozdělit do pěti fází: vznik a založení podniku, etapa růstu, stabilizační etapa, krize a zánik podniku. Zřejmě ne každý podnik musí procházet všemi pěti fázemi. Etapa založení je zřejmá pro každou firmu. Pak může nastat situace, kdy v důsledku neúspěšného nápadu firma ani nedosáhne etapy stabilizace a krize bude následovat již po etapě růstu, a poté firma zanikne. Také může nastat případ, že podnik splní určité očekávané cíle společníků (např. dosažení určitého zisku) a jeho existence už nebude mít pro jeho vlastníky smysl. V tomto případě může zánik podniku nastat i po stabilizační fázi, krize tedy není „nutná“ k tomu, aby podnik svou činnost ukončil.

Většina firem usiluje o dlouhodobou prosperitu a trvalý úspěch podniku. Aby podnik prosperoval a pokračoval, musí produkovat takové zboží anebo obchodovat s takovým zbožím a službami, které najdou svého zákazníka a které zajistí firmě poptávku po jeho produktech. K tomu je nutné sledovat going concern princip, který je předpokladem pro trvalou existenci podniku, která se dosahuje orientací na zákazníka, jeho preference a požadavky a také přizpůsobením svých koncepcí a strategií těmto preferencím.²

Jednou z nejdůležitějších podmínek pro trvalou existenci a úspěch podniku je dobře fungující finanční řízení podniku. I když podnik přichází na trh s výborným nápadem, jeho výrobky či služby jsou aktivně poptávány a získávají čím dal větší popularitu mezi zákazníky, nerozumné finanční řízení a chyby v rozhodnutích, týkajících se financování podniku, „pomohou“ podniku rychle propadnout.

Nezbytnou podmínkou pro fungování prosperujícího podniku je včasná reakce na podněty a změny, které přicházejí z okolí firmy nebo vznikají uvnitř podniku. Současný svět je charakteristický rychle se měnícími podmínkami a okolnostmi. Podnik by se měl těmto novým podmínkám rychle přizpůsobovat a umět přicházející změny řídit. K tomu je nezbytné získávání informací a znalostí, které umožňují firmě vybrat správný směr v podnikání.

² SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E., a kolektiv, *Podniková ekonomika*, 2010, str. 109

Pokud podnik nesplňuje podmínky nezbytné pro trvale udržitelný rozvoj, kvůli čemuž je jeho existence ohrožena, mluvíme o krizi.

2.2. KRIZE

Krizi můžeme chápat jako fázi života podniku, kterou charakterizují „nepříznivý vývoj jeho výkonnostního potenciálu, radikální snížení objemu tržeb, pokles čistého obchodního jmění, snížení likvidity, čímž je bezprostředně ohrožena jeho další existence v případě, že tento vývoj bude pokračovat“³. Krize má své interní a externí příčiny. Pokud se podnik nachází v krizovém stavu relativně dlouho, musí vedení přijmout opatření, která tento stav zlepší, aby se podnik nedostal do ještě větších potíží a zajistit normální fungování firmy. Taková opatření přijímaná ze strany vedení podniku, která napraví škody způsobené krizí a která zlepší výkonnost firmy, se nazývají sanace.⁴

Při provedení sanace podniku musí být zjištěna povaha a příčiny krize. Mezi příčiny krize ležící uvnitř podniku můžeme zařadit špatný sortiment, nízkou kvalitu výrobků či služeb, chyby cenového mixu nebo chybná rozhodnutí týkající se finančního řízení.

Vnější příčiny krize podniku v značné míře ovlivňují celkovou hospodářskou situaci a fungování konkrétního podniku. Ovšem podnik tyto externí příčiny může těžko ovlivnit, ve většině případů je to věc mimo jeho kontrolu. Do těchto faktorů patří například změny v demografické struktuře obyvatelstva a s tím spojené změny v poptávce po jednotlivých výrobcích, změny v legislativě, přírodní katastrofy atd.

Podle povahy krize můžeme rozlišovat strategickou krizi, krizi likvidity nebo krizi vyvolanou hospodářskými výsledky.⁵ Strategickou krizi charakterizují zásadní chyby, které ovlivňují hlavní činnost podniku. Hlavní příčinou krize vyvolávané hospodářskými výsledky, je nízká kvalita výrobku či jeho vysoká cena, v důsledku čehož výrobek neobstojí v konkurenci, dále chyby ve finančním řízení či chybná rozhodnutí týkající se investiční činnosti podniku. Krize likvidity může být spojená s chybami ve finančním vedení podniku, nerozumným řízením kapitálu a špatně promyšleným financováním investičních projektů.

³ SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Podniková ekonomika*, 2010, str. 109.

⁴ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*, 2011, str. 436.

⁵ SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Podniková ekonomika*, 2010, str. 110–111.

Pokud soubor sanačních opatření nedosáhl potřebného účinku a krize se prohloubila do extrémní míry, hrozí podniku úpadek.

2.3. ÚPADEK

Na úpadek podniku se můžeme dívat z několika hledisek, a z tohoto důvodu můžeme určit i několik definic úpadku.

2.3.1. Úpadek v ekonomickém vyjádření

V určitém okamžiku prohloubení krize, a v důsledku toho poklesu tržeb, může nastat taková situace, ve které se hodnota aktiv společnosti bude rovnat jejím závazkům nebo pod tuto výši poklesne. Jelikož nárok společníka má reziduální povahu, od tohoto hraničního bodu tento nárok zaniká. Tím pádem dochází k faktické změně ve vlastnictví společnosti. Společníci od tohoto bodu ztrácejí motivaci jednat ve prospěch společnosti, protože výnosy z nových projektů půjdou do kapsy investorů, akcionářů či věřitelů.⁶ Nyní přechází reziduální nárok na majetek podniku na věřitele. Společníci v důsledku ztráty zájmu ztrácejí i hlasovací právo, které v rámci insolvenčního práva přechází k věřitelům společnosti jako majitelům nároku na majetek společnosti.

2.3.2. Úpadek z právního pohledu

Podle insolvenčního zákona můžeme rozlišovat dvě základní formy úpadku, a to buď úpadek ve formě platební neschopnosti dlužníka nebo úpadek ve formě předlužení fyzické osoby podnikatele či právnické osoby. Pro tyto dvě formy úpadku existuje nezbytný předpoklad, že dlužník má více než jednoho věřitele, který je vlastníkem splatné pohledávky vůči dlužníkovi. Navrhovatel musí prokázat mnohost věřitelů, v opačném případě insolvenční návrh bude zamítnut insolvenčním soudem (podle platného insolvenčního zákona).

Úpadek ve formě platební neschopnosti

Dlužník se ocitl v platební neschopnosti, pokud má:

- a. více věřitelů (nepostačuje pouhá pluralita závazků),
- b. peněžité dluhy po dobu delší než 30 dnů po době splatnosti,

⁶ RICHTER, T., *Insolvenční právo*, 2008, str. 122

- c. tyto dluhy není schopen splatit (musí se jednat o objektivní neschopnost dlužníka platit nikoli pouze o vlastní neochotu plnit).⁷

První podmínkou je podmínka existence více věřitelů než pouze jeden. Ta může být splněna, pouze pokud má dlužník více než jednoho věřitele. Pokud společnost má více závazků, ale pouze vůči jednomu věřiteli, nepovažuje se tato podmínka za splněnou. Nastávají situace, když věřitel, který jako jediný má pohledávky vůči dlužníkovi, převádí část svých pohledávek na jinou osobu nebo společnost za účelem uměle vytvořené podmínky mnohosti věřitelů, aby insolvenční návrh byl přijat. Insolvenční zákon však toto nedovoluje a stanoví, že osoba nebo společnost, na kterou byla převedena část pohledávek navrhovatele později než 6 měsíců před zahájením insolvenčního řízení, nemůže být považována za ještě jednoho věřitele. V takovém případě musí být insolvenční návrh zamítnout.

Druhou podmínkou je existence peněžitých závazků, u kterých insolvenční zákon stanoví přesný dolní časový rámec, a to 30 dní po lhůtě splatnosti.

Třetí a poslední podmínkou úpadku dlužníka ve formě platební neschopnosti je neschopnost plnění svých peněžitých závazků. O úpadek se nemůže jednat, pokud má dlužník dostatek peněžních prostředků a neplní své závazky, protože nemá touhu to dělat. V tomto případě mohou věřitelé jednoduše využít služeb exekutora a své pohledávky od dlužníka vymáhat. Dlužník musí insolvenčnímu soudu prokázat, že má schopnost své dluhy splatit. Naopak, aby byla prokázána neschopnost dlužníka své splatné závazky plnit, musí vůči dlužníkovi být platná alespoň jedna z následujících podmínek:

- a. dlužník přestal splácet větší část svých peněžitých dluhů,
- b. dlužník neuhrazuje své dluhy po dobu delší 3 měsíců po době splatnosti,
- c. není možné docílit splacení některých z peněžitých dluhů vůči věřiteli provedením rozhodnutí nebo exekucí,
- d. dlužník nepředložil soudu seznamy, které jsou uvedené v § 104, odst. 1 (seznamy majetku, závazků a zaměstnanců), podle povinnosti, kterou mu přidělil insolvenční soud.⁸

⁷ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-upadek-opu/1000818/47945/#b1>.

⁸ Insolvenční zákon § 3, odstavec 2.

Úpadek ve formě předlužení

Druhá forma úpadku může nastat pouze u podnikatele, buď jím je fyzická nebo právnická osoba. Podmínky pro předlužení podle insolvenčního zákona jsou:

- a. podnik má více věřitelů, a
- b. souhrn jeho závazků (nejen splatných) převyšuje hodnotu jeho majetku.⁹

V případě úpadku ve formě předlužení musí stejně platit podmínka existence více věřitelů. Druhou podmínkou je fakt, že hodnota majetku společnosti klesne pod výši celkové hodnoty veškerých jejích závazků. Když se stanoví hodnota majetku dlužníka, počítá se s další správou tohoto majetku, resp. i dalším fungováním podniku dlužníka, a berou se v úvahu možné výnosy či ztráty podniku.

Testy insolvence

Ke zjištění úpadku společnosti se používá test předlužení, který porovnává hodnotu aktiv společnosti s hodnotou jeho závazků. Tento test ovšem nebývá vždy efektivní v souvislosti s řadou okolností. Stanovení hodnoty majetku společnosti není vždy dostatečně objektivní, což snižuje účinnost testu předlužení. Proto se často spolu s testem předlužení používá i test likvidity, který stanoví, je-li společnost schopna hradit své závazky, jakmile se stávají splatnými. Problémy, které jsou spojené s likviditou, lze snadno sledovat, což dělá test likvidity v kontextu práva užitečným.

2.3.3. Hrozící úpadek

Hrozící úpadek je relativně novou formou úpadku, která představuje pro dlužníka možnost podat návrh, zatímco věřitel možnost podat návrh na vyhlášení hrozícího úpadku nemá. Za hrozící úpadek můžeme považovat takovou situaci, ve které úpadek dlužníkovi teprve hrozí, což znamená, že dlužník odůvodněně předpokládá, že v brzké budoucnosti nebude schopen splnit řádně a včas vážnou část svých peněžitých dluhů.¹⁰ Nejdůležitější význam podání návrhu v případě hrozícího úpadku spočívá v tom, že dlužníkovi vzniká možnost

⁹ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/upadek-a-zpusoby-jeho-reseni.html>

¹⁰ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/upadek-a-zpusoby-jeho-reseni.html>

vyhlásit moratorium na svůj majetek, což mu umožní získat určitý čas pro řešení svých interních problémů.

Dlužník, který včas podá insolvenční návrh a bude aktivně spolupracovat s věřiteli, v značné míře zvyšuje své šance na řešení úpadku své firmy bez likvidace (formou reorganizace) a na přežití jeho podniku. Jakmile se podnik dostane do úpadku, má povinnost podat návrh na zahájení insolvenčního řízení.

2.4. INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Insolvenční řízení můžeme definovat jako „soudní řízení, předmětem jehož řešení je úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení“¹¹. Řešení úpadku spočívá nejen v tom, že je potřeba vyřešit ekonomickou situaci dlužníka a osvobodit jeho od břemena dluhů, ale i v tom, že se prostřednictvím insolvenčního řízení realizuje uspokojení věřitelů dlužníka. Tento účel insolvenčního řízení považuji za primární, jelikož když dochází k úpadku, který je většinou způsoben chybnými rozhodnutími v samé firmě, insolvenční právo vystupuje jako externí síla, která by měla spravedlivě uspokojit ty, kteří v důsledku úpadku utrpěli.

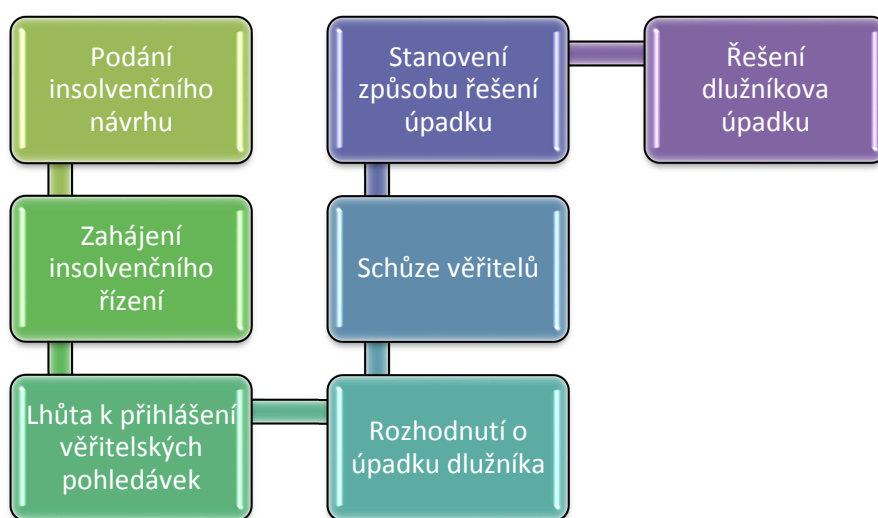
Podle platného insolvenčního zákona musí insolvenční řízení respektovat následující zásady:

- a. v průběhu insolvenčního řízení nesmí dojít k tomu, aby některý z jeho účastníků byl poškozen, nebo naopak, aby mu byly nespravedlivě přiděleny nějaké výhody,
- b. insolvenční řízení musí usilovat o to, aby bylo dosaženo co nejefektivnější a nejspravedlivější uspokojení věřitelských pohledávek,
- c. pokud mají věřitelé stejný status, mají i stejné možnosti v rámci insolvenčního řízení,
- d. práva, která nabyt věřitel ještě před zahájením insolvenčního řízení, nemohou být tímto soudním řízením nijak omezena, nestanoví-li insolvenční zákon jinak,

¹¹ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-upadek-opu/1000818/47945/#b1>.

- e. věřiteli je zakázána možnost jednat s cílem uspokojení svých pohledávek mimo rámec insolvenčního řízení, s výjimkou situací, které dovoluje insolvenční zákon.¹²

Insolvenční řízení můžeme rozdělit do několika fází: podání insolvenčního návrhu, zahájení insolvenčního řízení, lhůta k přihlášení věřitelských pohledávek, rozhodnutí o úpadku dlužníka, schůze věřitelů (první schůze, kdy se projednává úpadek a řešení úpadku dlužníka), rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkovu úpadku a samotné řešení úpadku.

Obrázek 1. Průběh insolvenčního řízení v podniku.

V následujících podkapitolách práce popíšu důležité subjekty insolvenčního řízení a jeho fáze.

2.5. SUBJEKTY INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Insolvenční zákon rozděluje následující subjekty, které se zúčastňují insolvenčního řízení: účastníci (dlužník a věřitele), insolvenční soud, insolvenční správce, věřitelské orgány, statní zastupitelství, likvidátor.

2.5.1. Věřitelé

Když dochází k úpadku společnosti, hodnota jejích aktiv se bude rovnat jejím závazkům nebo poklesne pod tuto výši. Jelikož nárok společníků má reziduální povahu, od vyhlášení úpadku tento nárok zaniká. Tím pádem dochází k faktické změně ve v struktuře vlastnictví

¹² IZ §5

společnosti. Nyní připadá reziduální nárok na majetek podniku na věřitele. Společníci v důsledku ztráty zájmu ztrácejí i hlasovací právo, které v rámci insolvenčního práva přechází na věřitele společnosti jako majitele nároku na majetek společnosti.¹³

Podle povahy pohledávek vůči dlužníkovi z hlediska zajištění můžeme rozlišovat několik typů věřitelů: zajištění věřitelé, nezajištění věřitelé a podřízení věřitelé.

Zajištění věřitelé

„Zajištěným věřitelem (dle terminologie zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání odděleným věřitelem) je věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy“.

Seniorní věřitelé mají na uspokojení svých pohledávek přednostní právo, což nese určité následky. Když se dlužník ocitne v úpadku a hodnota jeho majetku poklesne pod výši jeho závazků, a následovně po zahájení insolvenčního řízení bude probíhat splacení dluhu, nezajištění věřitele mají pravděpodobnou možnost se rozloučit se svými pohledávkami, jelikož výtěžek zpeněžení majetku dlužníka bude primárně krýt zajištěné dluhy. Tento fakt se odráží na činnosti podniku ještě daleko před insolvenčním řízením: společnost, která má vůči věřitelům zajištěné dluhy v podstatné souhrnné výši, se střetne s racionální neochotou dalších úvěrových institutů poskytnout další úvěr.

V průběhu insolvenčního řízení mohou zajištění věřitele ve značné míře ovlivňovat důležitá rozhodnutí, např. zásadní rozhodnutí o způsobu řešení úpadku společnosti může být schváleno jen v případě, když hlasuje nejméně 50 % všech přítomných seniorních věřitelů, spočítaných podle výše pohledávek.¹⁴ Paradoxně, seniorní věřitelé značně ovlivňují způsob řešení úpadku, ovšem pro zajištěného věřitele je konkurs přijatelnějším řešením, protože představuje jistotu splacení seniorních pohledávek. Pokud se majetek dlužníka zpeněží, dluhy vůči zajištěným věřitelům budou splaceny. Pokud se zahájí reorganizace, a v nejlepším případě proběhne úspěšně, výše pohledávky zajištěného věřitele se nezmění, pokud se

¹³ RICHTER, T., *Insolvenční právo*, 2008, str. 122-123.

¹⁴ IZ §151, odst. 1a

reorganizace nepodaří, nárok zajištěného věřitele se zmenší, což dělá ze seniorního věřitele stoupence konkursu.

Zajištění věřitelé spolupracují s insolvenčním správcem aktivněji, zaprvé protože mají logicky větší nároky na majetek podniku, zadruhé insolvenční správce musí brát v úvahu nařízení seniorních věřitelů ohledně disponování majetku, který tvoří předmět zajištění.

Dříve, když se přistupovalo k řešení úpadku dlužníka konkursem, musel zajištěný věřitel počítat pouze se 70procentním uspokojením svých zajištěných pohledávek. Nyní po úpravě insolvenčního zákona, může seniorní věřitel očekávat plnění celé výše své zajištěné pohledávky (po odečtení nákladů spojených s průběhem insolvenčního řízení a odměnou insolvenčního správce).

Podřízení věřitelé

Věřitelé, kteří vlastní pohledávky vůči dlužníkovi, které jsou uspokojovány za podmínky uspokojování jiných, zajištěných pohledávek. Juniorní věřitelé musejí počítat s tím, že ke splacení jejich pohledávek bude docházet až v poslední řadě a musí si být vědomi, že nejdříve budou uspokojeni jiní věřitelé, což s sebou nese v případě úpadku dlužníka určité riziko.

Nezajištění věřitelé

Nezajištěnými neboli obecními věřiteli jsou věřitelé, kteří jsou vlastníky obecného dluhu. Obecný dluh nespadá do kategorie zajištěného ani podřízeného, ale nachází se mezi těmito úrovněmi. Nezajištěný nepodřízený dluh bude uspokojen dříve a s větší pravděpodobností než dluh podřízený.

2.5.2. Věřitelské orgány

Jedním z účinků nastávajících se zahájením insolvenčního řízení je zákaz vymáhání dluhu. Od okamžiku zahájení insolvenčního řízení se tato otázka řeší pomocí kolektivního jednání pomocí věřitelských orgánů.

Schůze věřitelů

Schůzí věřitelů je zasedání přihlášených věřitelů, které se stará o důležitá rozhodnutí v průběhu insolvenčního řízení. Tato rozhodnutí mohou být schválena za podmínky souhlasu

prosté většiny přítomných věřitelů, přičemž většina se počítá podle výše souhrnu jejich pohledávek, kdy jedné koruně pohledávky odpovídá jeden hlas. Schůze se svolává soudem nebo na požadavek nejméně dvou věřitelů, vůči kterým má dlužník závazky v souhrnné výši, která činí přinejmenším desetinu všech závazků.¹⁵

Věřitelská schůze má na starosti:

- zvolení věřitelského výboru a jeho náhradníků,
- rozhodnout, zdali zůstane u moci fungující prozatímní výbor věřitelů,
- pokud nebyl zvolen věřitelský výbor ani prozatímní věřitelský výbor, schůze věřitelů uskutečňuje činnosti věřitelského výboru.¹⁶

Věřitelský výbor

Věřitelský výbor se svolává, pokud počet konkursních věřitelů dlužníka překročí mez 50 členů. Věřitelský výbor hraje v první řadě rozhodovací a dohlížecí roli a má též zastupovat zájmy jednotlivých skupin věřitelů, v důsledku čehož každý člen věřitelského výboru představuje zájmy skupiny věřitelů dlužníka.

Počet členů věřitelského výboru může být v rozmezí od 3 do 7. Členové musejí představovat zájmy věřitelů. Proto do výboru nemůže být vybrán věřitel, jehož nepodjatost ve vztahu k dlužníkovi byla zpochybněna a členem nemůže být ani osoba nebo společnost, nacházející se v blízkém vztahu k dlužníkovi.

2.5.3. Insolvenční soud

Insolvenční soud vykonává v rámci insolvenčního řízení dvě hlavní činnosti: dohlíží nad průběhem insolvenčního procesu a odpovídá za vydání důležitých rozhodnutí jako např. rozhodnutí o řešení úpadkového stavu dlužníka.¹⁷ Jedním z nejzásadnějších rozhodnutí přijímaných insolvenčním soudcem je výběr nejvhodnějšího insolvenčního správce pro konkrétní insolvenční řízení, který by odpovídal požadavkům podmínek procesu. Insolvenční soud má povinnost dohlížet za činnostmi správce a má právo požádat o zprávy a taktiky, používané správcem.

¹⁵ IZ §47, odst. 1

¹⁶ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/veritel/postaveni-veritelu-a-veritelske-organy.html>.

¹⁷ IZ §10

2.5.4. Insolvenční správce

Hlavními činnostmi insolvenčního správce je nakládání s majetkovou podstatou dlužníka a v případě konkursu odpovědnost za zpeněžení majetku, řešení insolvenčních a dalších sporů, ve kterých se jedná ze strany dlužící osoby nebo podniku. Správce patří do určitého seznamu, který vede Ministerstvo spravedlnosti. Když se do řady vedení insolvenčního procesu přidává další podnik, předseda insolvenčního soudu vybere nejvhodnějšího správce pro konkrétní podnik a podmínky, v případě reorganizace, insolvenčním správcem se stává kandidát, navržený v reorganizačním plánu, jestli splňuje předpoklady, uvedené v IZ §21-24. Insolvenční správce nesmí být podjatý ve vztahu k dlužníkovi nebo věřiteli, v opačném případě může být ze své funkce odvolán. Správce musí řádně plnit své povinnosti a snažit se, aby došlo k co největšímu uspokojení věřitelů. Též správce musí průběžně informovat věřitele o své činnosti a hospodářské situaci v podniku.

Předběžný správce vykonává funkce insolvenčního správce před vydáním rozhodnutí o úpadku, které obsahuje údaje o „trvalém“ správcu. V Oděvním podniku k insolvenčnímu správce byl přidělen zvláštní správce pro prodej majetku. Zvláštní správce se určuje, „kdy je nutné v rámci insolvenčního řízení řešit zvláštní problematiku vyžadující odborné specializace.“¹⁸

2.5.5. Statní zastupitelství

Role státního zastupitelstva je významná tím, že zastupitelství může zasáhnout do procesu řízení nebo incidenčního sporu a podat opravný prostředek proti rozhodnutí insolvenčního soudce. Ovšem tohoto oprávnění nabývá v případě, že všichni účastníci také mají možnost toto právo uplatnit.¹⁹

2.5.6. Likvidátor dlužníka

Tento procesní subjekt řízení splňuje likvidační činnost v rozsahu, v jakém ta nepřešla na insolvenčního správce. Jednou z jeho prací v insolvenčním řízení také součinnost se správcem.²⁰

¹⁸ IZ §35, odst. 1.

¹⁹ IZ §69

²⁰ IZ §70

2.6. PRŮBĚH INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

2.6.1. Insolvenční návrh

Insolvenční návrh může podat jak dlužník, tak i věřitel. Pokud úpadek podniku teprve hrozí, insolvenční návrh může podat pouze dlužník. Na rozdíl od věřitele, dlužník *má povinnost* podat návrh. Dlužník, pokud je fyzickou osobou – podnikatelem, nebo právnickou osobou, je povinen podat návrh, jakmile zjistil nebo by měl zjistit, že stav, v kterém se nachází, je úpadekový nebo pokud souhrnná hodnota jeho majetku začala klesat pod výši jeho závazků.²¹ Místo dlužníka mohou podat insolvenční návrh jeho zákonem stanovený zástupce, jeho statutární orgán a jeho likvidátor, pokud je dlužník právnickou osobou v likvidaci.

Insolvenční navrhovatel může vzít insolvenční návrh zpět až do vydání rozhodnutí o úpadku nebo do právní moci jiného rozhodnutí o insolvenčním návrhu. Věřitel, který vzal zpět insolvenční návrh, jej může pro tutéž pohledávku znovu podat až po 6 měsících ode dne jeho zpětvzetí.

V insolvenčním návrhu se povinně uvádí insolvenční navrhovatel a dlužník. Pokud je dlužník právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, v návrhu musí být uvedeno jeho jméno (název společnosti), sídlo a identifikační číslo. Návrh musí být poslán příslušnému soudu, který je krajským soudem pro obvod, v němž se nachází sídlo dlužníka.

Návrh dlužníka

Pokud je insolvenčním navrhovatelem dlužník, má povinnost zmínit se v insolvenčním návrhu o skutečnostech, potvrzujících jeho úpadek. Insolvenčním navrhovatelem může být navržen i způsob řešení úpadku; pokud návrh podává dlužník, který hodlá vyřešit úpadek oddlužením, musí připojit návrh na oddlužení.

Kromě uvedených skutečností musí dlužník insolvenční návrh doplnit následujícími přílohami:

- seznam majetku včetně svých pohledávek s uvedením svých dlužníků,
- seznam svých závazků s uvedením svých věřitelů,
- seznam svých zaměstnanců,

²¹ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/dluznik/insolvencni-navrh.html>

- listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek.²²

Dlužník, který je insolvenčním navrhovatelem, podle § 147 IZ nese odpovědnost za škodu a újmy, vznikající v důsledku zamítnutí insolvenčního návrhu, zapříčiněného absencí úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka.

Věřitelský návrh

Podle platného insolvenčního zákona musí insolvenční návrh věřitele obsahovat:

- skutečnosti, potvrzující úpadek dlužníka,
- předpoklady, z kterých vychází právo podat insolvenční návrh,
- specifikované skutečnosti sloužící jako důkaz, kterých se osoba, iniciující insolvenční řízení dožaduje,
- musí z něj být patrné, čeho se jím tento insolvenční iniciátor dožaduje.²³

Pokud návrh na zahájení insolvenčního řízení podává věřitel, musí uvést skutečnosti, které dosvědčují úpadek dlužícího podniku a k tomu doložit, že dlužník má proti němu splatné závazky. Tím pádem musí věřitel předložit fakta, potvrzující, že dlužník: má více věřitelů, má peněžité dluhy déle než 30 dní po lhůtě splatnosti a není schopen tyto dluhy plnit. To znamená, že musí existovat podmínka mnohosti věřitele, o které bylo popsáno v 2.3. Kromě toho, že musí mít pohledávky vůči dlužníkovi několik věřitelů, tyto pohledávky musí být splatnými. Ovšem hranice mezi splatnou a nesplatnou pohledávkou je často nejasná, protože jakmile se poruší jedna finanční pohledávka, mohou nabýt platnosti i další finanční pohledávky.

Věřitel, který hodlá podávat insolvenční návrh, musí mít jistotu ohledně úpadkového stavu dlužníka, protože je odpovědný za škodu nebo újmu, která vzniká jako důsledek zahájení insolvenčního řízení, pokud tento návrh byl později zamítnut. S tím je spojeno i určité riziko pro věřitele. Insolvenční zákon neosvobozuje od odpovědnosti věřitele, jehož návrh byl zamítnut v důsledku toho, že stát nebo vyšší samosprávný celek zaplatil nebo se zaručil za pohledávky vůči dlužníkovi.²⁴

²² IZ, § 104, odst. 1.

²³ <http://www.insolvenčni-zakon.cz/obecne-informace/veritel/insolvenčni-navrh.html>.

²⁴ IZ § 143, odst. 4

Věřitel, který je insolvenčním navrhovatelem, může svůj návrh odvolat až do té doby, kdy insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku dlužníka. Insolvenční navrhovatel, který odvolal návrh, má právo podat další insolvenční návrh, v kterém je přihlášena tatáž pohledávka, až po uplynutí doby půl roku od data jeho odvolání.

Rozhodnutím soudu může být stanovení určité jistiny, která slouží jako úhrada za výdaje, které jsou spojené s průběhem insolvenčního řízení. Tuto jistinu musí zaplatit insolvenční navrhovatel, nejsou-li peněžní prostředky pro tento účel zajištěny jiným způsobem. Výjimkou je navrhovatel, kterého zároveň dlužící podnik zaměstnává nebo zaměstnával, a pohledávkou zaměstnané osoby je nevyplacená mzda nebo ostatní pohledávky, vzniklé v důsledku pracovněprávních vztahů.

Musíme vzít v úvahu ještě skutečnost, že samotné vydání a zveřejnění vyhlášky není rozhodnutím o úpadku, insolvenční návrh může být poté zamítnut, protože nebyly splněny nezbytné předpoklady pro rozhodnutí o úpadku podniku. V důsledku tohoto faktu pověřuje insolvenční soud navrhovatele odpovědnostmi, které jsou spojeny s neodůvodněným podáním insolvenčního návrhu, aby nedocházelo k bezdůvodnému podávání návrhů.

2.6.2. Zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení může být zahájeno pouze na návrh a zahajování se začíná dnem, kdy insolvenční návrh bude přijat věcně příslušným soudem. Každý insolvenční návrh musí být podepsán úředně ověřeným podpisem nebo zaručeným elektronickým podpisem.²⁵

Insolvenční soud zahájí insolvenční řízení tak, že vydá vyhlášku. Insolvenční soud je povinen vydat a zveřejnit vyhlášku nejpozději do dvou hodin poté, kdy bude příslušnému insolvenčnímu soudu doručen insolvenční návrh. Pokud tomuto soudu dojde návrh mimo jeho pracovní dobu, musí být insolvenčním soudem zveřejněna vyhláška nejpozději do dvou hodin po zahájení jeho činnosti následujícího pracovního dne.

Jakmile byla příslušným insolvenčním soudem vydána a zveřejněna vyhláška, nabývají platnosti účinky, které jsou spojené se zahájením insolvenčního řízení. Tyto účinky jsou zaznamenané v insolvenčním rejstříku a zůstávají platnými do skončení průběhu insolvenčního řízení.

²⁵ IZ § 97, odstavce 1–3.

Těmito účinky jsou:

- věřitel nemůže přihlásit své pohledávky a jiná práva vztahující se k majetkově podstatě podniku žalobou, pokud je může zahrnout do přihlášky pohledávky,
- právo sloužící k uspokojení ze zajištění se vztahuje k majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty. Je možné ho prosadit a nově získat jen za okolností stanovených insolvenčním zákonem, což platí i pro zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, které bylo navrženo po zahájení insolvenčního řízení,
- provedení rozhodnutí nebo exekuce vztahující se k majetku ve vlastnictví dlužníka, stejně tak i na jiný majetek, který patří do majetkové podstaty, je možné nařídit, nikoliv však přímo realizovat,
- od okamžiku, kdy nabyly platnosti účinky, které jsou spojené se zahájením insolvenčního řízení, dlužící společnost musí zastavit nakládání s veškerým majetkem společnosti a majetkem, který jí může patřit,
- své peněžité dluhy, které dlužníkovi vznikly ještě před zahájením insolvenčního řízení, je dlužník oprávněn platit v souladu s předpoklady, které jsou stanoveny insolvenčním zákonem.²⁶

Jak bylo řečeno dříve, od okamžiku, kdy se podnik ocitl v úpadku a společníkům zanikl nárok na jeho aktiva, ztrácejí společníci motivaci ke zvýšení hodnoty podniku nebo zvýšení zisku. Aby nedocházelo k morálnímu hazardu na straně vedení firmy, musí zákon tímto způsobem chránit majetek dlužníka od něho samotného.

2.6.3. Předběžné opatření

V případě nutnosti zamezit změnám v rozsahu majetkové podstaty v neprospěch věřitelů v období do vydání rozhodnutí o úpadku, může insolvenční soud i bez předchozího návrhu nařídit předběžné opatření, kterým danému dlužníkovi nařídí, aby nemanipuloval s určitými věcmi nebo právy náležejícími do jeho majetkové soustavy. Další možností je, že dlužník

²⁶ IZ § 109, odst. 1.

může nakládat s majetkovou podstatou nebo její částí jen v případě schválení předběžným správcem. Případně může také nařídit, aby osoby mající vůči dlužníkovi závazky, poskytovaly napříště plnění předběžnému správci a ne dlužníkovi. Současně ustanoví předběžného správce v případě, že tak neučinil před tím.

2.6.4. Moratorium

Hlavním smyslem existence institutu moratoria je udělit dlužníkovi určité časové období, které dlužník potřebuje, aby vyřešil svůj ekonomický stav.²⁷ Prohlášením moratoria se odkládá prohlášení rozhodnutí o úpadku podniku, protože během doby jeho platnosti nemůže být úpadek vyhlášen. Ovšem účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení zůstávají platnými.

Podle § 115 IZ může návrh na zahájení moratoria podat fyzická osoba – podnikatel nebo právnická osoba, která není v likvidaci. V souladu se zákonem, dlužník může navrhnout moratorium nejpozději do 7 dní od zahájení insolvenčního řízení, navrženého jím samotným nebo do 15 dní od doručení návrhu dlužníkovi, pokud se jedná o insolvenční návrh, podaný věřitelem dlužníka. Podnikatel může podat návrh na moratorium i před zahájením insolvenčního řízení.

V souladu s § 116 IZ musí návrh na moratorium zahrnovat následující doklady:

- veškeré skutečnosti, sloužící jako důvod pro zahájení moratoria,
- seznam dokladů v rámci návrhu na zahájení insolvenčního řízení,
- poslední výroční zpráva,
- písemný souhlas většiny věřitelů s vyhlášením moratoria (většina se stanoví podle celkové výše pohledávek).

Insolvenční soud musí vyhlásit své rozhodnutí o schválení či odmítnutí návrhu na moratorium do konce příštího pracovního dne po dni, kdy byl návrh doručen soudu. Pokud soud schválí navržené moratorium, musí uvést dobu jeho trvání v souladu s návrhem dlužníka, tato doba ovšem nesmí překročit 3 měsíce. Moratorium nabývá platnosti ode dne vyhlášení rozhodnutí soudu v insolvenčním rejstříku. Soud dovoluje dlužníkovi prodloužit délku trvání moratoria

²⁷ <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-moratorium-versus-ochranna-lhuta-51212.html>.

nejvíce na 30 dní. Aby se prodloužení uskutečnilo, musí dlužník podat dodatečný návrh, zahrnující soupis pohledávek vůči věřitelům a písemný souhlas většiny věřitelů.

V průběhu celé doby trvání moratoria je dlužníkovi omezeno nakládání s majetkovou podstatou podniku. V souladu s insolvenčním zákonem musí dlužník přednostně plnit závazky, které vznikly nejdříve 30 dní před vyhlášením moratoria před ostatními závazky.²⁸ Jsou to především náklady, které jsou spojené se zachováním samotného provozu podniku jako spotřeba energie, materiálu a surovin. Pro účastníky smluv o dodávkách energie, surovin a dalšího zboží či služeb zákon stanoví, že nemohou odstoupit od smluv nebo vypovědět smlouvy z důvodu prodlení dlužníka se splacením závazků, ke kterému došlo před zahájením moratoria nebo v období nepříznivé finanční situace dlužící osoby nebo společnosti. Toto stanovení se ovšem týče smluv, které nabyly platnosti nejpozději do 3 měsíců před zveřejněním moratoria. Ale i v období moratoria mají kompetentní osoby právo zahájit správu a věřitelé právo přihlašovat své pohledávky vůči dlužníkovi.

Moratorium může zaniknout z několika důvodů: po uplynutí doby, na kterou bylo stanoveno nebo v souladu s rozhodnutím insolvenčního soudu. Toto rozhodnutí může soud učinit z důvodu návrhu většiny věřitelů na zrušení moratoria, nebo pokud vyjde najevo, že dlužník uvedl v návrhu nepravdivé skutečnosti nebo chtěl přednostně uspokojit své určité věřitele.²⁹

2.6.5. Pohledávky a jejich přihlašování

Insolvenční zákon rozlišuje několik typů pohledávek, které se účastní insolvenčního řízení:

- pohledávky za majetkovou podstatou,
- které vznikají po zahájení insolvenčního řízení,
- které vznikají po vyhlášení úpadku,
- pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou,
- přihlášené pohledávky do insolvenčního řízení,
- podřízené pohledávky,
- zůstatkové pohledávky,
- neuspokojitelné pohledávky.

²⁸ <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-moratorium-versus-ochranna-lhuta-51212.html>

²⁹ <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-moratorium-versus-ochranna-lhuta-51212.html>

Přihlašování pohledávek

Věřitel může přihlásit své pohledávky po celou dobu od zahájení insolvenčního řízení do uplynutí doby, která se stanoví vyhlášením rozhodnutí o úpadku. Tato lhůta nemůže být podle zákona kratší než 30 dní a nemůže překročit dva měsíce; lhůta probíhá ode dne, kdy nabyly platnosti účinky spojené s rozhodnutím o úpadku.³⁰ Věřitel též může přihlásit i pohledávky, kvůli kterým již bylo zahájeno soudní řízení.

Přihláška se podává na speciálním formuláři. Formální náležitosti spojené s jeho vyplněním upravuje § 174 insolvenčního zákona, v opačném případě se k přihlášce nepřihlíží a soud takovou přihlášku nebude přezkoumávat. Přihláška může být podána i u krajského soudu, ovšem účinky, specifické pro podání přihlášky, nabývají platnosti ode dne, kdy bude přihláška doručena insolvenčnímu soudu. Věřitel může vzít svou přihlášku na pohledávku zpět kdykoli v průběhu celého insolvenčního řízení.

Pokud došlo k tomu, že z důvodu nesplnění náležitostí, stanovených zákonem ohledně přihlašování pohledávek, k některé přihlášce nebo pohledávce se nepřihlíží, přihláška se soudem odmítá. Věřitel se ovšem může proti tomuto odmítnutí odvolat.

Přezkum pohledávek

Přezkoumáním pohledávek se zabývá především insolvenční správce. Podkladem pro rozhodnutí týkající se přezkoumání slouží doklady dlužníka v příloze a jeho účetní informace. Poté na scénu vstupuje dlužník, který se má vyjádřit k pohledávkám, které jeho věřitelé přihlásili.

Insolvenční správce musí přihlášené pohledávky věřitelů zkontrolovat. Pokud se v přihlášce vyskytují vady nebo přihláška není úplná, věřitel má 15 dní na to, aby opravil chyby nebo svou přihlášku doplnil.³¹ Insolvenční správce tady vystupuje v roli „učitele“, který ukazuje chyby věřiteli a zároveň dává informaci, jak tyto chyby napravit.

Poté co uplynula lhůta určená pro opravu a doplnění přihlášek, sestavuje insolvenční správce seznam přihlášených pohledávek, z kterého se vylučují pohledávky, které se neuspokojují a také nepřehližené pohledávky. Správce též určuje pořadí pohledávek a jedná-li se o

³⁰ <http://www.epravo.cz/top/clanky/prihlasovani-pohledavek-59831.html>

³¹ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/veritel/pohledavky-a-jejich-prihlaseni-.html>

zajištěný dluh, stanoví příčinu a způsob zajištění. Poté soud tento seznam zveřejní v insolvenčním rejstříku.

Dále se osudem pohledávek zabývá insolvenční soud, který provádí přezkumné jednání, které buď dá pohledávce život v následující etapě insolvenčního řízení nebo ji pohřbí. Aktivní účast v jednání přijímá i insolvenční správce, který může v průběhu změnit svůj názor ohledně pohledávky, a též věřitel, který může výši (avšak ne důvod) svojí pohledávky měnit.

Popření pohledávky

Právo popírat pohledávky mají dlužník, správce a přihlášený věřitel. Pokud se jedná o reorganizaci, dlužník je oprávněn popírat pohledávky se stejnými účinky jako u insolvenčního správce (podle IZ § 336, odst. 2). V takovém případě může docházet ke zneužití „správcovské“ moci v rukách vedení firmy. Ovšem management se má v případě reorganizace chovat podobně jako správce v tom smyslu, že musí nejprve uspokojit věřitele a přednostně se chovat v jejich zájmu, a až poté ve svém vlastním. Pokud dlužník zneužije plné právo popírat pohledávky, neodůvodněně popře jednu z věřitelských pohledávek, to proviní se a v souladu s IZ § 37 se bude odpovídat za škodu tím vyvolanou. Takovým chováním si management rozhodně nezaslouží dobrý postoj ze strany soudu, a jeho práva by měla být podle zákona (§ 332, odst. 1) omezena.

V souladu se zákonem má věřitel právo popírat pohledávky v případě, když je úpadek firmy řešen konkursem nebo oddlužením (pokud se jedná o fyzickou osobu, nezabývající se podnikáním).³² Pokud jeden přihlášený věřitel popírá pohledávku jiného věřitele, musí uvést, o jaký druh důvodu popření se jedná. Rozlišují se tři druhy popření pohledávek:

- a. popření pravosti, může být použito v případě, kdy se pochybuje o stávající existenci pohledávky,
- b. popření výše pohledávky,
- c. popření pořadí se používá v případě, kdy se pochybuje o přednosti pohledávky před ostatními následujícími v pořadí.³³

³² S účinností od 1. dubna 2011 byla v návaznosti na nález pléna Ústavního soudu ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, vyhlášený pod č. 241/2010 Sb.

³³ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/veritel/pohledavky-a-jejich-prihlaseni-.html>

Popírající věřitel též musí složit pojistnou částku 10 000 Kč, která je určena pro uhrazování nákladů, vyvolaných řešením incidenčních sporů.³⁴ Tato pojistka se skládá, aby v situaci, když došlo k neodůvodněnému popření pohledávky, iniciátor popření byl schopný hradit poškozenému věřiteli, jehož pohledávka byla popřena, náklady vyvolané zahájením incidenčního sporu. Též aby nedocházelo ke zneužívání popření pohledávek, zákon stanoví, že popírání nemění hlasovací práva věřitele, který popřenou pohledávku vlastní.

Incidenční spory

Věřitel, jehož pohledávka byla popřena, může podat incidenční žalobu. Jako žalovaná osoba zde vystupuje správce, dlužník nebo věřitel, který pohledávku popřel. V případě incidenčního sporu rozhoduje insolvenční soud o:

- pořadí, výši nebo pravosti pohledávky,
- spory o vyloučení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty z majetku nebo týkající se výsledku vykonaného zpeněžení,
- spory o vyřízení situace v případě společného vlastnictví dlužníka a jeho manžela nebo manželky,
- spory, vzniklé na základě oponující žaloby,
- spory, vznikající kvůli nákladům, sloužícím jako úhrada škody, která byla způsobena nesplněním povinností insolvenčního správce, týkajících se majetku dlužníka, další incidenční spory.

2.6.6. Rozhodnutí o úpadku

Pokud v souladu se skutečnostmi uvedenými v insolvenčním návrhu bylo prokázáno, že dlužník se nachází v úpadku, vyhlásí insolvenční soud rozhodnutí o úpadku. Toto rozhodnutí musí být doručeno dlužníkovi, insolvenčnímu správci, předběžnému správci, insolvenčnímu navrhovateli a osobám, které zahájily správu.

2.7. ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU

Mezi způsoby řešení úpadku můžeme zařadit klasický **konkurs** a dvě relativně nová řešení: **reorganizaci**, která se používá u právnických osob a fyzických osob – podnikatelů a **oddlužení**, které může použít nepodnikatel. Způsob řešení úpadku dlužníka musí být určen z hlediska prvotního cíle insolvenčního řízení – uspokojit věřitele v co největší míře. Když

³⁴ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/veritel/pohledavky-a-jejich-prihlaseni-.html>

krachuje podnik a rozhoduje se o řešení jeho stavu, měla by se brát v úvahu nejen jeho současná situace s ohledem na minulost, ale také jeho potenciál do budoucnosti, který by pomohl přinést výnosy a splatit dluhy. Tedy reorganizace by se neměla zahajovat z důvodů jakési pomoci vedení podniku, ale se záměrem uspokojit věřitele. V praxi ovšem dochází i k tomu, že vedení firem, splňující podmínky pro schválení reorganizace, mají za cíl vyprodat aktiva a vybrat z podniku co nejvíce peněz před tím, než se k nim dostanou věřitelé. Insolvenční zákon má v takovém případě věřitele chránit, a realizuje to pomocí kontroly, která přechází do rukou věřitelského výboru a insolvenčního správce.

2.7.1. Reorganizace

Reorganizace má na rozdíl od konkursu sanační charakter. Smyslem reorganizace je zachovat provoz podniku s cílem splatit pohledávky vůči věřitelům, přičemž dochází k výrazným změnám ve struktuře vlastnictví podniku (restrukturalizace).³⁵ Aby byla reorganizace uskutečněna, je potřeba sledovat reorganizační plán, který musí být schválen insolvenčním soudem. Předpokladem pro zahájení reorganizace je skutečnost, že podnik jako celek představuje větší hodnotu než součet hodnot jeho aktiv, tj. podnik má „něco navíc“, přidanou hodnotu, která nemůže být při prodeji jeho částí zpeněžena. Nebo například podnik, u něhož z důvodu nerozumného finančního řízení došlo k úpadku, má nějakou konkurenční výhodu, je pravděpodobně, že tato výhoda nemůže být prodána.

Insolvenční dlužník, který touží nadále provozovat podnikatelskou činnost a chce zahájit reorganizaci, nesmí být obchodníkem s cennými papíry, není v likvidaci, a musí splňovat alespoň jednu z následujících podmínek: dlužník je podnikatelem, jeho tržby za minulý rok musí činit přinejmenším sto milionů korun, zaměstnává alespoň 100 zaměstnanců, nebo pokud nesplňuje ani jeden z těchto dvou předpokladů, musí předložit plán na reorganizaci, který musí být schválen přinejmenším polovinou³⁶ jeho zajištěných věřitelů a polovinou nezajištěných.³⁷ Tento plán může dlužník přiložit k insolvenčnímu návrhu nebo do 15 dní po vyhlášení úpadku podniku.

³⁵ SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E., a kolektiv, *Podniková ekonomika*, 2010, str. 120.

³⁶ Polovina se stanoví podle výše pohledávek věřitelů, na každou korunu pohledávky připadá jeden hlas (podle platného insolvenčního zákona, § 49, odst. 1).

³⁷ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/reorganizace.html>.

Návrh na zahájení reorganizace může podat dlužník a věřitel. V případě dlužníkovy iniciativy, musí být návrh předložen před vyhlášením úpadku, pokud návrh podává věřitel, musí ho předložit nejpozději 10 dní předtím, než se uskuteční první schůze věřitelů. V tomto návrhu musí být uvedena informace o dlužníkovi a způsobu reorganizace, pokud se jedná o dlužníkův návrh, musí být přiloženy informace, týkající se kapitálové struktury a majetku dlužníka. Věřitelský návrh musí být schválen na schůzi věřitelů poté, kdy bude předložena informace od správce o ekonomickém stavu dlužníka.

Zahájením reorganizace se dlužníkovi vrací oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, insolvenční soud ale může toto právo omezit. Povolením reorganizace dochází k tomu, že část moci přechází od valné hromady k insolvenčnímu správci a věřitelům, čímž se zvětšuje význam věřitelů v procesu řízení podniku. Nyní je k přijetí rozhodnutí zapotřebí mít souhlas od věřitelského výboru. Věřitelský výbor s insolvenčním správcem stanoví též odměnu pro zaměstnance, vykonávající řídicí funkce v podniku.

Podkladem pro uskutečnění reorganizace je reorganizační plán, který představuje souhrn sanačních opatření, potřebných pro zlepšení ekonomické situace dlužníka a následující schopnosti splatit své dluhy. Reorganizační plán determinuje právní postavení osob, které jsou jakkoli dotčeny schválenou změnou struktury společnosti na podnět nutných opatření, která se zabývají ozdravením provozu dlužníkovy podniku, navíc také s cílem formace vzájemných právních vztahů mezi konkrétním dlužníkem a jeho věřiteli. Obsah reorganizačního plánu je popsán v § 340 insolvenčního zákona. Pokud reorganizační plán splňuje veškeré podmínky stanovené zákonem a byl podepsán všemi skupinami věřitelů, insolvenční soud jej schválí.

Reorganizaci lze podle reorganizačního plánu uskutečnit následujícími kroky:

- restrukturalizace závazků dlužníka,
- prodej celého majetku ve vlastnictví podniku dlužníka nebo pouze části tohoto majetku,
- vydání dlužníkovy majetku věřitelům,
- splynutí dlužníkovy společnosti s jinou,
- emise akcií nebo jiných cenných papírů dlužícího podniku,
- shánění finančních prostředků na pokračování fungování podniku a rozhodování o způsobech financování,

- změna zakladatelského dokumentu nebo stanov.³⁸

2.7.2. Konkurs

Konkurs je nejčastěji používaným způsobem řešení úpadku dlužníka, jelikož většina firem nemůže splnit požadavky, které jsou nezbytné pro povolení reorganizace. Konkurs je způsob řešení dlužníkovy úpadku, kdy se jeho majetek postupně zpeněžuje a dochází ke splacení pohledávek věřitelů.³⁹ Na rozdíl od reorganizace, konkurs je likvidačním řešením, poté jak majetek bude prodán, bude podnik likvidován. Po zahájení konkursu provoz podniku (pokud jeho činnost nezanikla předtím) bude pokračovat. Tentokrát se rozhodovací moc nachází v rukou insolvenčního správce, který rozděljuje práci v podniku jeho zaměstnancům. Tento typ řešení úpadku je věřiteli více preferován, zejména zajištěnými, protože mají určitou jistotu, že alespoň malá část jejich pohledávek bude plněna. Reorganizace představuje pro seniorního věřitele riziko nezaplacení, věřitel často nemá zájem čekat až projekty firmy, která se v době těsně před tím dostala do potíží, přinesou výnosy.

Zpeněžení majetku

Zpeněžení majetku společnosti může být zahájeno, jakmile bude vyhlášen konkurs a proběhne schůze věřitelů. Důležité je, že podniková aktiva nemohou být prodána osobám ve vedení podniku, aby nedocházelo k případům, že management záměrně zruinuje podnik, aby v důsledku toho koupil jeho majetek za nižší cenu. Věřitelský výbor též rozhodne o způsobu převodu majetku na peněžitou podobu. Rozlišujeme následující cesty ke zpeněžení: veřejná dražba, prodej podle ustanovení soudu, prodej majetku mimo dražbu.

Veřejná dražba

Veřejná dražba je vhodná pro nemovitosti a některý movitý majetek, proto se většinou používá, když provoz podniku zanikl. Aby byla dražba skutečněna, bude najat dražebník, s kterým insolvenční správce uzavře smlouvu o vykonání dražby, která musí být schválena věřitelským výborem.

³⁸ <http://www.ipodnikatel.cz/Ukonceni-podnikani/reorganizace.html>.

³⁹ SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E., a kolektiv, *Podniková ekonomika*, 2010, str. 119

Prodej majetku mimo dražbu

Prodej majetku mimo dražbu bude uskutečněn správcem na základě souhlasu soudu a věřitelského výboru. V tomto případě smlouva o prodeji bude uvádět takové podmínky, které zabrání kupujícímu stěžovat si na správce, protože peníze z prodeje „tečou“ do kapes věřitelů, a insolvenční správce nebude mít prostředky na úhradu nároků osob, které mají záměr pořídit si majetek, který se prodává mimo dražbu. Pokud se jedná o fungující podnik, prodej se často uskutečňuje formou aukce.

Uspokojení pohledávek

Když je podnik v úpadku z důvodu předlužení, souhrn jeho závazků (nejen splatných) převyšuje hodnotu jeho majetku. Z tohoto zřejmě vyplývá, že prodejem jeho majetků nemohou být splaceny veškeré závazky v plné výši, a to znamená, že někteří věřitelé nebudou „uspokojeni“ v plné míře. Tato míra „uspokojení“ věřitelů bude záležet na postavení věřitelů a jejich hlasovacích právech. Důležité je, že od okamžiku prohlášení úpadku dlužníka, přestávají být pohledávky jenom objektem vztahů mezi dlužníkem a věřitelem, ale přecházejí do vztahů mezi věřiteli navzájem. Záporným bodem těchto věřitelských vztahů je skutečnost, která plyne z racionální snahy uspokojení na úkor jiného, že věřitel se snaží nižší míru uspokojení převést na jiného věřitele, což dělá z věřitelů konkurenty a dochází ke sporům a konfliktům.

2.7.3. Oddlužení

Tento způsob řešení úpadku může být aplikován jen v případě, když se jedná o fyzickou či právnickou osobu, která není podnikatelem. Jelikož tématem moje práce je insolvenční řízení v podniku, oddlužení popíšu stručně.

Oddlužení je způsob řešení úpadku, kdy jsou dlužníkovy dluhy sjednoceny, zajištění věřitelé jsou uspokojeni zcela, nezajištění do jimi schválené výše a zbytek dluhů může být dlužníkovi odpuštěn.⁴⁰ O formě řešení rozhodují většinou juniorní věřitelé, poté jejich rozhodnutí musí schválit insolvenční soud. Podle zákona, oddlužení může být uskutečněno dvěma možnými způsoby: zpeněžením majetku nebo metodou splátkového kalendáře.

⁴⁰ <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>.

Když je aplikováno **zpeněžení majetkové podstaty**, je postup podobný jako v případě konkursu. Insolvenční soud oznámí juniorním věřitelům, že mohou spoléhat na nejvýše 30% splacení své pohledávky, avšak mohou se s dlužníkem dohodnout o nejnižší míře splacení.

Když se úpadek osoby-nepodnikatele řeší **úhradou pravidelných splátek** (tzv. metoda splátkového kalendáře), dochází k plnění pohledávek seniorních věřitelů ze zajištění a pak, postupně, po dobu 5 let platí dlužník dluhy vůči juniorním věřitelům ze svých příjmů, přičemž k splátkám dochází v pravidelném intervalu – nejčastěji měsíčně.

2.8. USPOKOJENÍ VĚŘITELŮ

Smyslem insolvenčního řízení a podstatou existence celého insolvenčního práva je vrátit peníze těm, komu patří, v kontextu insolvenčního práva – splatit pohledávky věřitelům z dlužníkovra majetku. Řešení ekonomického stavu dlužníka, přerozdělení aktiv nemá tak velký význam a nehraje při podnětu insolvenčního řízení roli.

Je zřejmé, že v důsledku reorganizace a konkursu se věřitelé uspokojují jinak. Když se úpadek řeší formou reorganizace, realizuje se uspokojování věřitelů podle reorganizačního plánu, zatímco v případě konkursu slouží jako podklad rozvrh.

2.8.1. Reorganizace

Uspokojování věřitelských pohledávek se v reorganizaci řídí podle reorganizačního plánu. V reorganizačním plánu se může měnit výše, pořadí a úroky pohledávek vůči dlužníkovi, což se určuje podle jednání dlužníka a věřitele. Plán též určuje, jaké závazky vůči věřitelům zůstanou po provedení reorganizace. Uspokojení věřitelů může být zajištěno několika cestami, které nejsou závazně stanoveny. Jednou z nich je restrukturalizace základního kapitálu dlužníka s převodem části pohledávek do jeho výše.⁴¹ Druhým způsobem je vydání majetku nebo části majetku společnosti věřitelům, po kterém dochází k uspokojení získáním vlastnictví novým majetkem nebo prodejem tohoto majetku.⁴² Další cestou je zpeněžení části majetku společnosti, což je řešení obdobné konkursnímu. Uspokojování věřitelů může být realizováno i cestou emisí cenných papírů stávající nebo nové společnosti, a převod těchto

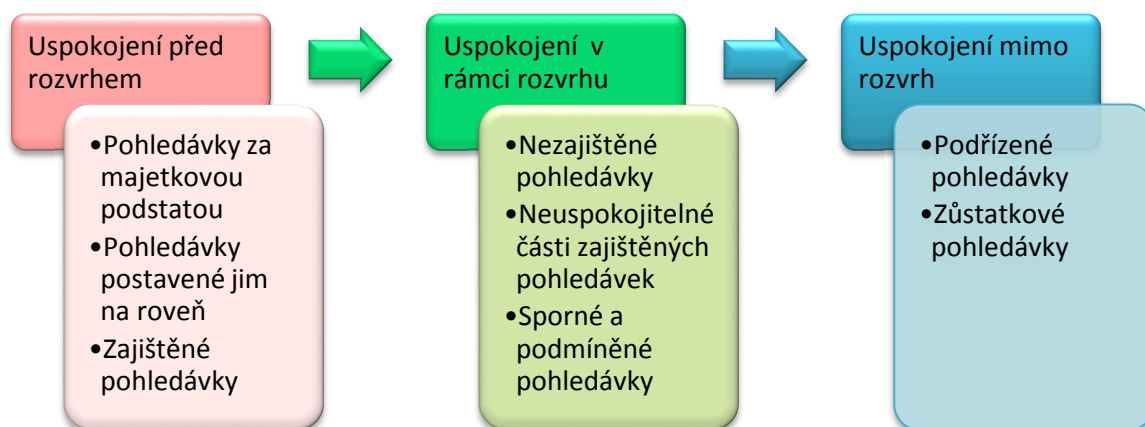
⁴¹ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-pokracovani-dokumentu-opu/1000818/47946/#b32>

⁴² <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-pokracovani-dokumentu-opu/1000818/47946/#b32>

aktiv do vlastnictví věřitelů.⁴³ Nové závazky, které vznikly v důsledku změny v struktuře společnosti lze uspokojit cestou vymáhání výkonem rozhodnutí, stanoveným reorganizačním plánem. Splněním reorganizačního plánu nárok na splacení pohledávek, u kterých v insolvenčním řízení nedochází k uspokojení, vymizí.

2.8.2. Konkurs

V konkursu rozlišujeme pohledávky, které jsou uspokojeny před rozvrhem, poté v rámci rozvrhu a konečně mimo rozvrh.

Obrázek 2. Proces uspokojení pohledávek v konkursu.

Uspokojení pohledávek před rozvrhem

Na uspokojení **pohledávek za majetkovou podstatou a postavených jim na roveň** se používá výtěžek zpeněžení z majetkové podstaty. Tyto pohledávky se uspokojují v pořadí podle času jejich vzniku a splatnosti. Pokud částka, která byla vytěžena zpeněžením majetku, může splatit pohledávku v celé její výši, pohledávka bude plněna. V opačném případě tato pohledávka může být hrazena z jistiny na náklady insolvenčního řízení. Může nastat, že i v tomto případě částka nebude postačující a Insolvenční zákon stanoví další způsoby uspokojení.⁴⁴

⁴³ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-pokracovani-dokumentu-opu/1000818/47946/#b32>

⁴⁴ IZ § 305.

Pohledávky **zajištěných věřitelů** se uspokojují z celého výtěžku zpeněžení. Zpeněžení majetku dlužníka probíhá podle vedení insolvenčního správce, avšak ve spolupráci se zajištěnými věřiteli, striktně s ohledem na jejich předpisy.

Uspokojení pohledávek v rámci rozvrhu

Jakmile se uspokojí pohledávky za majetkovou podstatou a zajištěné pohledávky, na řadu přicházejí nezajištěné pohledávky a nesplněné části zajištěných pohledávek. Tyto pohledávky budou uspokojeny v případě, že po první fázi, kdy byly uspokojeny přednostní dluhy, z výtěžku zpeněžení zůstane částka potřebná pro jejich splacení. V tomto případě se věřitelé uspokojují poměrně vzhledem k výši jejich pohledávky tak, jak byla zajištěna.⁴⁵

Uspokojení pohledávek mimo rozvrh

Poté co budou splaceny pohledávky ve dvou zmíněných fázích, začíná uspokojení juniorních pohledávek. Jejich splacení se určuje podle smluvních podmínek uvedených věřitelem a dlužníkem. Zůstatkové pohledávky představují případné nároky společníků dlužníka, v praxi ovšem k jejich plnění dojde jen zřídka.

⁴⁵ IZ § 306, odst. 3.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

3.1. POPIS SPOLEČNOSTI ODĚVNÍ PODNIK PROSTĚJOV

Společnost Oděvní podnik, a. s., byla založena ve městě Prostějov, které je známé svou dlouholetou historií konfekčního průmyslu. Prostějov léta shromažďoval oděvní podniky, což z něj vytvořilo jedno z největších center specializujících se na konfekci v Evropě. Po druhé světové válce byla v Prostějově založena společnost Oděvní průmysl Prostějov, která prostějovským výrobcům dominovala a vyráběla až 80 procent dámských a pánských oděvů a obuvi v tehdejší Československu. V roce 1994 byla společnost zprivatizována a, později koupena společností Oděvní podnik, s. r. o., kterou založilo bývalé vedení podniku, načež se v roce 1998 Oděvní podnik stal akciovou společností.

Sídlo společnosti: Za Drahou 4239/2, 797 04 Prostějov.⁴⁶

Výrobní činnost: Podnik se zaměřuje na dámskou a pánskou konfekci, formální oblečení (obleky, sukně, kalhoty, blůzy, saka), neformální oblečení a jeansovou módu, známou pod značkami „William and Delvin“ a „WAW“. Mezi značky, vyráběné a obchodované Oděvním podnikem patří „OP Profashion“, „BERNHARDT“, „COPELLINI“, „Fabrizio“, „Freeway“, „La Boutique de Claudette“, „NERO“ a již zmíněné „William and Delvin“ a „WAW“.⁴⁷

Základní kapitál: 615 170 000 Kč.⁴⁸

Vlastnictví: většinu akcií společnosti (46 procent) vlastnil František Tuhý, který je bývalým generálním ředitelem Oděvního podniku. Akciová společnost CasualFriday vlastnila 27 procent akcií OP a byla druhým největším držitelem akcií Oděvního podniku.⁴⁹

⁴⁶ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>

⁴⁷ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>

⁴⁸ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>

⁴⁹ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>

Počet zaměstnanců: od roku 2008 počet pracovníků Oděvního podniku prudce klesal, před zahájením insolvenčního řízení zaměstnával v pracovním poměru 1523 lidí.⁵⁰

3.2. PŘÍČINY ÚPADKU

Podnik se jako živý organismus vyvíjí v čase a jeho úspěch či neúspěch může být způsoben mnoha příčinami. Odpovědnost za neúspěch firmy může ležet na ramenech společnosti, ale podnik není autonomním celkem, na jeho vývoj působí i řada okolních vlivů, které mohou „přispět“ k jeho krachování. Z tohoto důvodu můžeme rozdělit příčiny neúspěchu Oděvního podniku na vnitřní a vnější.

3.2.1. Vnitřní příčiny

Abych posoudila příčiny úpadku Oděvního podniku, prostudovala jsem analýzu vývoje společnosti v čase, zejména její hlavní finanční a ekonomické ukazatele v průběhu pěti let před zahájením insolvenčního řízení.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ROE	2,20 %	1,35 %	2,02 %	1,09 %	- 618,21 %	168,59 %
ROA	2,71 %	2,07 %	3,35 %	2,19 %	- 57,65 %	- 21,40 %
ROS	2,37 %	2,02 %	2,59 %	2,72 %	- 47,22 %	- 23,31 %

Tabulka 1. Ukazatele rentability Oděvního podniku, a. s. Zdroj: vlastní výpočty.

Výše ukazatele rentability vlastního kapitálu je extrémně malá a od roku 2008 nabývá záporných hodnot. Z každé koruny vloženého kapitálu měl společník v roce 2004 2 haléře, zatímco v roce 2008 již 6 korun ztrácel. Kdyby akcionář investoval svůj kapitál do státních dluhopisů, které by mu zajišťovaly jistý zisk, vydělával by více a de facto bez rizika. V roce 2009 se hodnota ROE zdá velká jen kvůli tomu, že výše hospodářského výsledku a vlastního jmění nabyly záporných hodnot, a ROE tím pádem nabyla hodnoty kladné. U ukazatelů

⁵⁰ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>.

rentability aktiv a tržeb můžeme sledovat podobnou tendenci, protože poklesl hospodářský výsledek firmy v důsledku poklesu jeho tržeb.⁵¹

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EVA⁵²	- 215 791	265 268	- 125 993	- 278 237	- 1 264 024	- 578 417

Tabulka 2: Ukazatel EVA (údaje v tis. Kč.) Zdroj: vlastní výpočty

Ekonomická přidaná hodnota podniku v průběhu posledních pěti let nabývá záporných veličin, což zřejmě není nic dobrého, jelikož podnik již netvoří svou vlastní hodnotu. Za svou nízkou veličinu EVA může „poděkovat“ zápornému výsledku hospodaření (jako následku malých tržeb).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Běžná	2,39	2,94	3,12	3,11	1,28	0,92
Pohotová	0,6	0,87	1,22	1,13	0,47	0,2
Okamžitá	0,05	0,07	0,13	0,17	0,15	0,03

Tabulka 3: Ukazatele likvidity Zdroj: vlastní výpočty

Z tabulky je patrné, že ukazatele nabývají svých nejnižších veličin v posledním roce před zahájením insolvenčního řízení, přičemž prudký pokles nastal v roce 2008. Od tohoto roku společnost není schopná plnit své závazky, i když krátkodobá aktiva jsou v relativně vysoké výši, velkou část tvoří zásoby, což se odrazí v ukazatelích pohotové a okamžité likvidity. Hodnoty ukazatelů byly pro věřitele, včetně toho největšího – České spořitelny, jasným signálem blížícího se úpadku.

⁵¹ Zdroj: výroční zpráva společnosti Oděvní podnik, a.s.

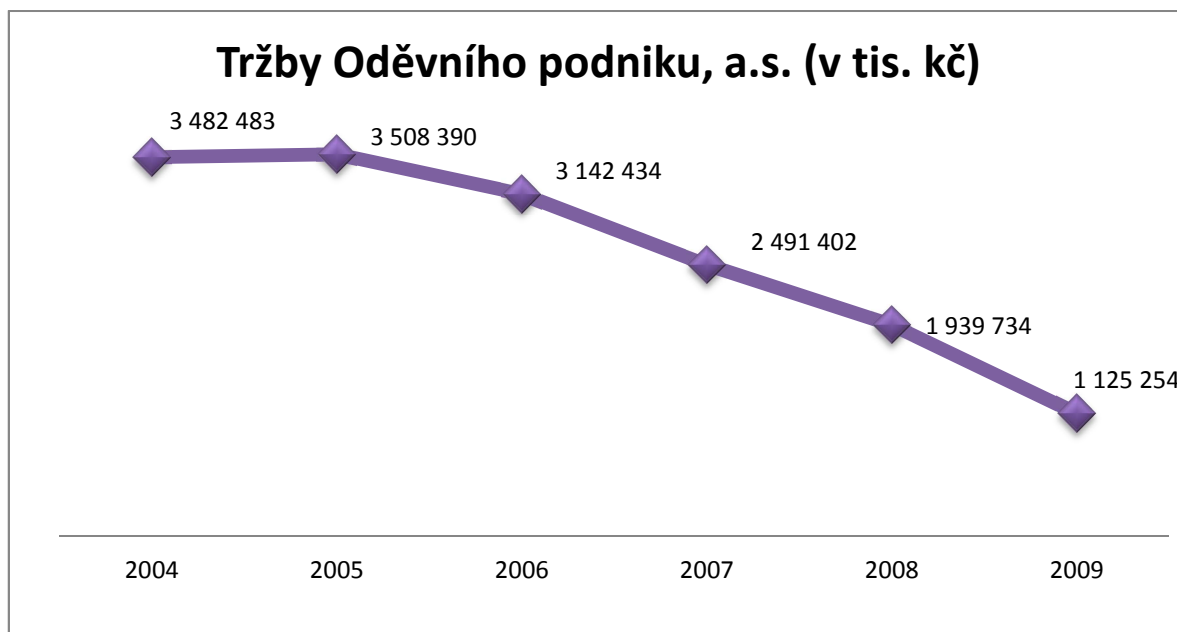
⁵² Vypočteno podle vzorce, uvedeného na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Debt ratio	0,62	0,61	0,61	0,59	0,91	1,15

Tabulka 4: Debt ratio I. Zdroj: vlastní výpočty

V důsledku poklesu tržeb došlo ke snížení vlastního kapitálu a zvětšení dluhů společnosti, a proto podíl cizích zdrojů na celkové výši majetku společnosti v roce 2008 prudce vzrostl. V roce 2009 překročil hodnotu 1 v důsledku záporné hodnoty výše vlastního kapitálu.

Když se podíváme na ukazatele jako celek, lze vidět nepříznivý vývoj, který byl způsoben poklesem tržeb. Příčinami tohoto poklesu je uzavírání velkého počtu prodejen a dílen a s tím spojené značné omezení výrobní činnosti podniku v důsledku jejich neziskovosti a horšího prodeje oděvů než v minulých letech. Za zhoršením prodeje může být jak vnější prostředí diktující nové podmínky, tak i vedení, které není schopné na tyto podmínky včas reagovat.

Obrázek 3. Vývoj tržeb Oděvního podniku, a.s. Zdroj: výroční zprávy společnosti.

Zavření několika poboček, rozpouštění zaměstnanců a omezení výroby jsou následky klesající poptávky po výrobcích Oděvního podniku. Za tuto neochotu nakupovat věci od Oděvního podniku může design oblečení, změna hodnot zákazníků a relativně vysoká cena.

3.2.2. Vnější příčiny

Oděvní podnik, a. s., není jedinou firmou českého oděvního a konfekčního průmyslu, kterému se v posledních letech nedaří. Situace je dramatická pro celé odvětví.

ROE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
OP Prostějov	2,20 %	1,35 %	2,02 %	1,09 %	- 618,21 %	168,59 %
Odvětví	4,57 %	1,63 %	-0,72 %	3,62 %	- 9,65 %	6,35 %

Tabulka 5: Ukazatel ROE pro textilní odvětví Zdroj: webové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu

EVA	2004	2005	2006	2007	2008	2009
OP Prostějov	- 215 791	- 265 268	- 125 993	- 278 237	- 1 264 024	- 578 417
odvětví	- 3 054 000	- 3 297 000	- 4 138 000	- 1 967 306	- 2 714 411	- 1 835 516

Tabulka 6. Ukazatel EVA pro textilní odvětví (údaje v tis. Kč). Zdroj: webové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu.

Jednou z největších příčin takové situace je rostoucí cena vstupů a zasycení trhu levnější nabídkou oblečení od asijských výrobců. V osmdesátých letech minulého století začal velký posun textilových a konfekčních center z Evropy a Spojených států do jižní a jihovýchodní Asie. Hlavním důvodem byla levná pracovní síla, personální náklady v Evropských státech tvořily oproti ní deseti- a často i dvacetinásobek. Druhým důvodem jsou nižší ceny textilu, látek, energie a ostatních materiálů v asijských zemích, a jelikož jejich přeprava není levná, je racionální zajistit výrobu v těchto zemích. Ekonomický rozvoj jihovýchodních zemí dovolil jejich obyvatelům nejen pracovat pro západní oděvní podniky, ale také aby sami vyráběli oblečení a obuv, které se vyznačují nízkými cenami a časem i dobrou kvalitou. Trh se postupně naplňoval levnějším oblečením, což neponechávalo českým výrobcům šanci na popularitu u zákazníků. V roce 2009 byla ukončena platnost dohody o textilu a ošacení WTO, což zrušilo poslední zábrany proti textilním výrobkům z Asie.

Zároveň s konkurenčním tlakem nepříznivě působí i rostoucí ceny energie a pracovní síly v Česku a apreciacie koruny vůči světovým měnám.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
CZK/EUR	31,904	29,784	28,343	27,762	24,942	26,445
CZK/USD	25,701	23,947	22,609	20,308	17,035	19,057

Tabulka 7. Vývoj měnového kurzu české koruny vůči euru. Zdroj: Český statistický úřad.

Z důvodu zhodnocení koruny se tržby společnosti postupně snižovaly, na což vedení reagovalo vyššími cenami, jejichž průměrná výše přesahovala ceny nabídek konkurence.

Důležité je, že se změnilo i kupní chování zákazníků oblečení. V době konzumní společnosti se člověk dívá na oblečení jako projev své unikátnosti a chce kupovat víc a víc. Nyní kupující preferuje spíše více oblečení za nízkou cenu než kvalitní kus za velké peníze, což jej vede přímo do prodejen se zbožím vyrobeným v Asii. Centrem pozornosti spotřebitele jsou nyní obrovská nákupní centra, která kromě výrobků mohou zákazníkovi předložit i jídlo v restauracích, pozvat do kavárny, na různorodé zábavy, do kina atd. Ojedinelé prodejny v pražských ulicích nejsou pro spotřebitele žádným lákadlem, snad s výjimkou Pařížské třídy.

3.3. ŘÍZENÍ DO ÚPADKU

Vedení podniku si bylo svého nepříznivého vývoje vědomé, ztráta v hodnotě 1,1 miliardy korun v roce 2008 byla signálem k záchranným aktivitám. Proto management společnosti udělal v roce 2009 za daných okolností logický krok – zahájil rozsáhlou restrukturalizaci. Představenstvo s jeho předsedou Milivojem Žákem rozhodlo změnit vedení podniku: Pavla Česneka nahradila Zuzana Vlachová. Došlo k obrovskému zeštíhlení podniku a byly propuštěny stovky zaměstnanců.

Novou strategií podniku byla spíše akcentace obchodu než výroby, což bylo způsobeno tlakem ze strany východní konkurence. Vedení se rozhodlo zaměřit na výrobu pouze prémiového a kvalitnějšího zboží, které preferují zákazníci s větším příjmem, a na šití specifického oblečení na zakázku, například uniformy pro palubní zaměstnance českých aerolinií.⁵³ Levnější konfekci podnik bude nejen vyrábět, ale i dovážet hotovou, koupenou

⁵³ <http://www.mesec.cz/tiskove-zpravy/ceske-aerolinie-obleknou-sve-zamestnance-do-noveho/>

přímo v zemích s levnou pracovní silou.⁵⁴ Vedení se též chtělo soustředit i na zahraniční obchod – úředníky a bankéře v tuzemsku.

Ačkoliv měla firma úspěšný plán, po ekonomické stránce se jí nedařilo a představenstvo rozhodlo najmout krizové manažery s Jiřím Tuvorou v čele, kteří by byli schopni pesimistickou ekonomickou situaci vyřešit. Plánem krizového managementu bylo zbavit se nepotřených budov, strojů a zařízení cestou výprodeje s cílem získat prostředky k investiční činnosti a novým zakázkám.⁵⁵

Ani krizový management nedokázal podnik z obrovského propadnutí vyvést a veškeré snahy vedení oddálit insolvenční řízení nepomohly. Ke konci roku 2009 měl Oděvní podnik, a. s., závazky vůči bankám Česká spořitelna (hlavní věřitel OP), Reiffeisenbank Česká republika a Citibank ve výši více než 1 miliardy korun. Management chtěl požádat o zahájení předinsolvenčního moratoria, aby získal čtyři měsíce na vyřešení své ekonomické situace, prodloužil restrukturalizaci a pokračoval v provozu podniku. Většina bank, tedy dvě ze tří, vůči kterým měl Oděvní podnik závazky ovšem návrh na předinsolvenční moratorium odmítla a na začátku roku 2010 vedení podalo insolvenční návrh z důvodu předlužení.

3.4. INSOLVENČNÍ NÁVRH

Insolvenční návrh byl doručen krajskému soudu v Brně dne 18. ledna roku 2010.⁵⁶ Na základě tohoto návrhu vyhlásil soudce Jan Kozák zahájení insolvenčního řízení, což bylo tentýž den zveřejněno v insolvenčním rejstříku. V předloženém návrhu musel insolvenční navrhovatel uvést skutečnosti, které by potvrzovaly úpadkový stav podniku, jinak by společnost nesla odpovědnost za náklady vzniklé z důvodu zbytečně zahájeného insolvenčního řízení. Navíc podle Insolvenčního zákona § 104, odst. 1 má návrh zahrnovat následující přílohy:

- a) seznam majetku včetně svých pohledávek s uvedením svých dlužníků,
- b) seznam svých závazků s uvedením svých věřitelů,

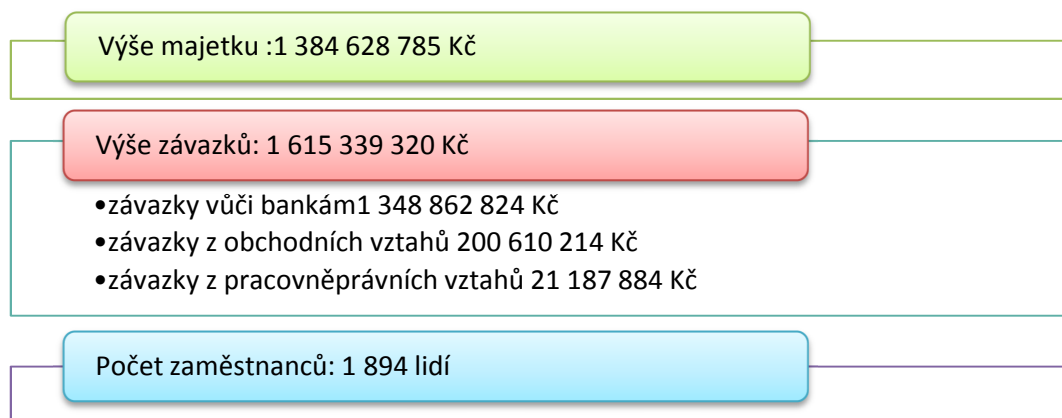
⁵⁴ <http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/op-prostejov-propousti-bude-sit-v-asii.html>

⁵⁵ <http://zpravy.e15.cz/nazory/rozhovory/jiri-tuvora-ceska-sporitelna-do-rize-ni-op-prostejov-nezasahovala>

⁵⁶ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>

- c) seznam svých zaměstnanců,
- d) listiny, potvrzující úpadek dlužníka.

Návrh OP Prostějov obsahoval veškeré informace potřebné pro zahájení insolvenčního řízení podle insolvenčního zákona, včetně údajů o majetku společnosti a počtu zaměstnanců.

Obrázek 4. Přehled výší závazků a majetku a počtu zaměstnanců OP Prostějov.

Výše závazků podniku přesahuje souhrnnou výši jeho majetku a má více věřitelů, což znamená, že podnik je předlužen.⁵⁷ V předloženém návrhu dlužník též uvádí možný způsob řešení úpadku podniku, a to cestou reorganizace, jelikož splňuje základní podmínky, nezbytné pro zahájení reorganizace: dlužník nesmí být v likvidaci, obchodníkem s cennými papíry nebo osobou oprávněnou k obchodování na komoditní burze, celkový obrat za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň sto milionů korun nebo zaměstnává-li alespoň 100 zaměstnanců v pracovním poměru.⁵⁸ Společnosti byl soudem přidělen předběžný insolvenční správce Jan Skřipko.

3.5. ROZHODNUTÍ O ÚPADKU

Oděvní podnik, a. s., splňoval veškeré podmínky charakterizující podnik v úpadku, a to jsou:

- a) dlužník má více věřitelů,

OP Prostějov má peněžité závazky vůči třem velkým bankám: České spořitelně, a. s., Reiffeisenbank, a. s., a společnosti Citibank, a. s., v celkové výši přesahující 1,3 miliardy

⁵⁷ Podle IZ § 4, odst. 3.

⁵⁸ Podle IZ § 316, odst. 4.

korun, z čehož 1,2 miliardy korun činil syndikovaný úvěr od zmíněných bank. Oděvní podnik měl též závazky dodavatelům, zákazníkům a závazky vzniklé z pracovněprávních vztahů, a to všechno ve výši 222 milionů korun.⁵⁹

b) dlužník má peněžité závazky po dobu přesahující 30 dní po lhůtě splatnosti,

Celková hodnota závazků, které přesáhly dobu 30 dní, činila k 18. lednu 150 milionů korun.⁶⁰

c) dlužník není schopen plnit závazky starší než 30 dní po době splatnosti,

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že podnik je v úpadku z důvodu platební neschopnosti, navíc výše závazku podniku přesahuje souhrnnou výši jeho majetku, a to znamená, že podnik je v úpadku i z důvodu předlužení.

Dne 25. 1. 2010 krajský soud v Brně prohlásil usnesení, v kterém poslal společnost Oděvní podnik, a. s., do úpadku. Kromě rozhodnutí o úpadkovém stavu oděvní společnosti obsahovalo usnesení informaci o tom, že návrh na jmenování předběžného správce, omezení dispozičních práv dlužníka nakládat s majetkem firmy, jmenování prozatímního věřitelského výboru, který podala Česká spořitelna, v kterém společnost musela zastupovat, byl zamítnut. Uvedenou příčinou byla potřeba alespoň tří věřitelů s přihlášenými pohledávkami, v době podání návrhu ovšem tuto podmínku splňovala pouze Česká spořitelna. Na zamítnutí návrhu ČS reagovala podáním námitky na podjatost soudce Jana Kozáka. Soud však rozhodl o nedůvěryhodnosti námitky.

Insolvenčním správcem byl jmenován Jaroslav Svoboda, který poté vykonával činnost správce v Oděvním podniku po dobu delší než rok a byl odvolán v červnu 2011 z důvodů neplnění řádných povinností správce. V průběhu dalších dní, nejpozději do deseti před první schůzí věřitelů, která byla naplánována na den 2. 3. 2010, mělo být rozhodnuto o způsobu řešení úpadku. Vedení a představenstvo usilovaly o reorganizaci, která by měla vyřešit problémy Oděvního podniku a jeho provoz zachovat.

⁵⁹ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>

⁶⁰ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAfAAN2ASAAQ>

3.6. ZPŮSOB ŘEŠENÍ: REORGANIZACE

Oděvní podnik musel nejpozději do deseti dní před první schůzí věřitelů (2. 3. 2010) předložit způsob řešení svého úpadku. Jelikož je OP Prostějov právnickou osobou, úpadek měl být řešen buď reorganizací nebo konkursem. Podstatou konkursu je postupné zpeněžení dlužníkovy majetku, peněžní prostředky se poté používají ke splacení pohledávek věřitelů s tím, že neuspokojené pohledávky, nebo některé z nich, zanikají.⁶¹ Smyslem reorganizace je zachovat provoz podniku s cílem splatit pohledávky vůči věřitelům, přičemž dochází k výrazným změnám ve struktuře vlastnictví podniku.

Návrh na způsob řešení úpadku byl ovšem podán věřitelem. Dne 19. 2. 2010 podalo zastupitelstvo hlavního věřitele Oděvního podniku Česká spořitelna, a. s., krajskému soudu v Brně návrh na povolení reorganizace. Aby reorganizace byla uskutečněna, je potřeba sledovat reorganizační plán, který musí být schválen insolvenčním soudem. Česká spořitelna vyjádřila svou chuť pomoci vedení Oděvního podniku se sestavováním reorganizačního plánu a v rámci své „záchranné“ pomoci byla ochotná prominout podniku část jeho závazků vůči bance. Důvod proč ČS chtěla pomáhat sestavit reorganizační plán je docela zřejmý – společnost měla vůči Oděvnímu podniku část nezajištěných pohledávek ve velké výši, a kvůli špatně sestavenému plánu a špatně provedené reorganizaci by nemusela velkou část svých pohledávek dostat.

Návrh na povolení reorganizace byl zřejmě odůvodněn, jelikož Oděvní podnik splňoval podmínky, nezbytné pro zahájení reorganizace:

- dlužník je podnikatelem,

Oděvní podnik je zapsán v Obchodním rejstříku jako akciová společnost, jejímž základním kapitálem jsou akcie, které nejsou veřejně obchodovatelné.

- tržby dlužníka za minulý rok musí činit přinejmenším sto milionů korun,

Podle výroční zprávy společnosti, dosáhly tržby Oděvního podniku za rok 2009, (předcházející roku podání návrhu) výše 1 125 milionů korun.

- dlužník zaměstnává alespoň 100 zaměstnanců,

⁶¹ <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-konkurs-52098.html>.

Počet zaměstnanců Oděvního podniku v roce 2010 činil 1 523 lidí včetně osob na mateřské či rodičovské dovolené a osob, vykonávajících pro společnost práci dle smlouvy o provedení práce.⁶²

Oděvní podnik splňoval všechny skutečnosti, potřebné pro povolení reorganizace. Podle platného insolvenčního zákona musel být věřitelský návrh schválen na schůzi věřitelů, která následuje poté, jakmile je předložena informace od správce o ekonomickém stavu dlužníka.

3.7. PŘIHLAŠOVÁNÍ POHLEDÁVEK

Dne 15. 2. 2010 byla krajským soudem v Brně zveřejněna výzva k přihlašování pohledávek věřitelů. Od okamžiku doručení výzvy měl věřitel 30 dní na podání své přihlášky; v případě, když bude tento limit překročen, nebude se k pohledávce přihlížet.

Největšími věřiteli Oděvního podniku jsou banky Česká spořitelna, Reiffeisenbank a Citibank, které poskytly společnosti syndikovaný zajištěný úvěr v celkové částce 1,2 miliardy korun, z toho podíl České spořitelny činí 47,5 %, podíl Reiffeisenbank 27,5 % a Citibank 25 %.

Česká spořitelna má kromě syndikovaného úvěru vůči Oděvnímu podniku bilaterální pohledávky v celkové částce 170 milionů korun. Celková výše závazků OP Prostějov vůči České spořitelně byla 1 214 808 331 Kč, z nichž 1 052 935 039 činily zajištěné pohledávky, 156 082 405 Kč nezajištěné a 5 790 887 podmíněné pohledávky.⁶³

Banka Reiffeisenbank, jejíž částka v syndikovaném úvěru tvořila zhruba 289 milionů korun, v dalším pokračování insolvenčního řízení prodala svoji pohledávku, spojenou s úvěrem, podniku PyrghosLefkos, a. s.⁶⁴ Velikost první pohledávky, přihlášené společností PyrghosLefkos byla ve srovnání s množstvím peněz spojených s insolvenčním případem Oděvního podniku nepodstatná – Kč 10 988,46.⁶⁵ V průběhu insolvenčního řízení kupovala tato společnost pohledávky vůči Oděvnímu podniku, jejichž souhrnná výše 400 milionů korun nakonec dovolila PyrghosLefkos, a. s., stát se hned po České spořitelně druhým největším

⁶² <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAgAAOqJpAAr>.

⁶³ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAyAACBYnAAf>.

⁶⁴ <http://www.investujeme.cz/clanky/likvidace-op-prostejov-aneb-likvidace-bankovni-duvery/>.

⁶⁵ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAiAAP%2FNkAAB>.

věřitelem.⁶⁶ Společnost skoupila pohledávky krachujícího Oděvního podniku v obrovské výši, hodnota majetku OP Prostějov s každým dnem prudce klesala a je jasné, že důvodem nebyly peníze, které by společnost na konci řízení pravděpodobně ani nedostala. Očividným cílem společnosti PyrghosLefkos bylo vstoupit do věřitelské války s Českou spořitelnou a omezit její hlasovací práva, zabránit jí v přístupu do věřitelského výboru a omezit její vliv na průběh konkursu, a takovým způsobem převzít kontrolu nad průběhem insolvenčního řízení do svých rukou. Pyrghos v dalším průběhu insolvenčního řízení zřejmě hlasoval proti vstupu ČS do věřitelského výboru.

Je velmi pravděpodobné, že nebudou moci být splaceny veškeré věřitelské pohledávky v plné výši, a to znamená, že někteří věřitelé nebudou „uspokojeni“ v plné míře. Tato míra „uspokojení“ věřitelů bude záležet na postavení věřitelů a jejich hlasovacích právech. Z tohoto hlediska rozlišujeme věřitele s pohledávkami za majetkovou podstatou, zajištěné, nezajištěné věřitele a podřízené.

Ve stanovené lhůtě bylo podáno 330 přihlášek, přičemž jednou přihláškou může věřitel přihlásit více pohledávek. Za celý průběh insolvenčního řízení bylo přihlášeno 555 věřitelů. Účetní hodnota majetku společnosti Oděvní podnik k okamžiku úpadku činila 1 384 628 785 Kč, výše jeho závazků vůči věřitelům činila 1 615 339 320 Kč, v září roku 2010 tato částka přesahovala dvě miliardy⁶⁷. Věřitelé mohou počítat s uspokojením svých pohledávek v plné výši pouze v případě, že reorganizace navržená Českou spořitelnou přinese své plody a vedení se podaří investované peněžní prostředky zvětšit. V opačném případě, pokud nejsou věřitelé zajištěnými, budou muset za své pohledávky bojovat s ostatními věřiteli.

3.8. PRVNÍ SCHŮZE VĚŘITELŮ

První věřitelská schůze se stala významným bodem v průběhu celého insolvenčního řízení, přičemž v jejím průběhu došlo k několika důležitým rozhodnutím.

Na první schůzi věřitelů byl též řešen způsob řešení úpadku dlužníka. Jelikož Oděvní podnik splňoval podmínky nezbytné pro zahájení reorganizace, většina věřitelů schválila návrh České

⁶⁷ <http://www.denik.cz/ekonomika/zkrachovaly-op-prostejov-ma-nov20110624.html>

spořitelny na povolení reorganizace. Pro schválení zahájení reorganizace hlasovali tři zajištění věřitelé ze čtyř, věřitel Česká správa sociálního zabezpečení nehlasoval. Co se týče nezajištěných věřitelů, pro zahájení reorganizace hlasovalo 30 věřitelů, 4 nehlasovali a ještě dva věřitelé hlasovali proti reorganizaci a pro konkurs, a to společnosti Janek, s. r. o., a Reiffeisenbank, a. s. V tomto okamžiku si připomeňme, že banka RB prodala svoji pohledávku z obavy o své peníze, vzniklou zahájením reorganizace. Jelikož většina (98,55 procenta zajištěných a 64,47 procenta nezajištěných)⁶⁸ věřitelů podle výše pohledávek reorganizaci schválila, vydal soud 5. 3. 2010 usnesení o povolení reorganizace. Do 120 dní od tohoto okamžiku mělo vedení Oděvního podniku předložit plán reorganizace.

Na první schůzi věřitelů byl volen věřitelský výbor. Věřiteli byly navrženy dvě varianty počtu členů výboru: 3 členové a 3 náhradníci, a 7 věřitelů a náhradníků. Při rozhodnutí respektoval soudce názor majoritního věřitele České spořitelny, která schválila variantu s třemi členy.

Překvapením ale dále bylo, že České spořitelna, největší a nejbližší věřitel dlužníka, do tohoto věřitelského výboru nevstoupila. Zde musela ČS za tuto blízkost zaplatit. Jeden z věřitelů Martin Adamík si stěžoval, že Česká spořitelna jakoby tvořila spolu s Oděvním podnikem koncern, a proto do věřitelského výboru nemůže být vybrána. Podle § 58 Insolvenčního zákona nemohou být do věřitelského výboru voleny osoby, které jsou podjaté, zejména z důvodů vzájemného vztahu dlužčího podniku a věřitele. Martin Adamík uvedl, že pokud Česká spořitelna poskytne Oděvnímu podniku úvěrové financování podle §41 IZ, bude moci zneužít svého postavení, jelikož pohledávky z úvěrového financování mají přednostní právo na uspokojení podle §357 IZ.⁶⁹ Zajímavé bylo, že Martin Adamík měl pohledávku v malé hodnotě 40 000 korun, která vznikla nedávno, což může vypovídat o účelovosti stížnosti, jak také Česká spořitelna uvedla⁷⁰. Soud k této stížnosti překvapivě přihlédl a soudce krajského soudu v Brně Jan Kozák se také postavil proti vstupu České spořitelny do věřitelského výboru. Jan Kozák své rozhodnutí odůvodnil tím, že „... Česká spořitelna má zástavu prakticky na veškerém majetku dlužníka, diktovala nakládání s ním, dostávala nadstandardní informace“.⁷¹ Banka, šokovaná takovýmto rozhodnutím, logicky podala námitku ohledně

⁶⁸ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAGAAOqJVAAR>

⁶⁹ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAGAAOqJVAAR>

⁷⁰ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAGAAOqJVAAR>

⁷¹ <http://hn.ihned.cz/c1-42921490-zachranit-op-prostejov-byl-pokus-rozdychat-mrtvolu>.

podjatosti soudce olomouckému vrchnímu soudu. Mluvčí juridické kanceláře CliffordChance, která zastupuje ČS v insolvenčním řízení, uvedl, že problém tvoří nejen fakt, že soudce Jan Kozák je podjatý a vede insolvenční řízení svým způsobem, ale i to, že Jan Kozák by se tohoto řízení vůbec neměl zúčastnit – podle rozvrhu řízení by mělo patřit jinému soudci. Česká spořitelna měla na mysli možnost účelného přiřazení soudce k tomuto insolvenčnímu řízení. Navíc není pro Jana Kozáka spolupráce s Jaroslavem Svobodou první zkušeností.⁷² Kvůli námitce České spořitelny byly volby odloženy, aby bylo potvrzeno, jestli existuje pro podjatost České spořitelny ve vztahu k Oděvnímu podniku nějaký základ. Po dalším přezkoumání podnikových dokladů a informací bylo zjištěno, že ČS opravdu tvořila s OP Prostějov koncern, a kandidatura České spořitelny na roli člena věřitelského výboru byla odkloněna. Jak se ukázalo později, tato skutečnost měla podstatný vliv na budoucí reorganizaci OP Prostějov, o čemž budu ovšem psát dále.

Do prozatímního věřitelského výboru byli zvoleni: Reiffeisenbank, Česká správa sociálního zabezpečení a TEXTIL INVEST, který si pohledávku vůči Oděvnímu podniku pořídil den před první schůzí věřitelů. Jako náhradníci byly zvoleny společnosti E. ON Energie, METAL-ALIANCE a Pivovar HOLBA.

Omezení dispozičních práv

Po první věřitelské schůzi již zmínění věřitelé Reiffeisenbank a Martin Adamík, navrhli omezit práva Oděvního podniku nakládat s majetkovou podstatou, která byla podniku s povolením reorganizace vrácena. Své návrhy věřitelé odůvodnili možným tunelováním majetku podniku, které pravděpodobně bude následovat po vrácení dispozičních práv dlužníkovi. Soud návrh přijal a práva byla omezena: celková výše transakcí s jedním dodavatelem či odběratelem nesměla přesahovat výši 300 tisíc korun.

Již na první schůzi věřitelů bylo zřejmé, že žádná reorganizace v podniku provedena nebude: hlavní iniciátor reorganizace ze strany věřitelů Česká spořitelna ztrácela motivaci, a kontrola přecházela do rukou Reiffeisenbank (a dále PyrghosLefkosu), která byla výrazně proti reorganizaci a hlasovala pro konkurs.

⁷² <http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/mfd-ministryne-kovarova-proveruje-konkurz-op-prostejov.html>.

3.9. REORGANIZACE

Dne 5. 3. 2010 krajský soud v Brně vyhlásil zahájení reorganizace v Oděvním podniku, a. s. Do 120 dní od tohoto okamžiku mělo vedení Oděvního podniku předložit plán reorganizace. Tento plán však musel být schválen věřitelským výborem, v opačném případě se reorganizace promění v konkurs.

Tehdejší hlavní manažer Jiří Tuvora, který byl najat pro krizové řízení podniku, měl v plánu prodat značnou část nepotřebného majetku, uzavřít necelou polovinu z existujících prodejen (32 prodejen ze 72) a propustit zaměstnance, aby byly uspořeny náklady. Ještě před zahájením insolvenčního řízení se firma optimisticky domluvila s dodavateli o velkých zakázkách v naději přílivu velkých částek ze strany bank a investorů. Nabídka ovšem nepřilákala ani domácí ani zahraniční investory⁷³ a firma vyrazila na cestu k bankám.

První bankou byl zřejmě majoritní věřitel podniku – Česká spořitelna. Jakmile bylo bance zabráněno vstoupit do věřitelského výboru a ČS ztratila kontrolu nad průběhem insolvenčního řízení, přestala mít banka zájem své peníze do podniku investovat. Demotivace ČS je pochopitelná: proč by měla banka riskovat svými penězi, pokud by si nebyla jistá, že v průběhu reorganizace budou mít její pohledávky větší prioritu a pravděpodobnější šanci na uspokojení?

Ostatní banky Oděvnímu podniku také nepomohly, a tak vedení firmy podalo u soudu žádost, aby reorganizační plán navrhli věřitelé, pokud mají zájem; podnik ze své strany nabízel souhlas naslouchat a aktivně spolupracovat. Reorganizační plán by měl být navržen na druhé věřitelské schůzi.

3.10. DRUHÁ SCHŮZE VĚŘITELŮ

Během věřitelské schůze, která se konala 26. 4. 2010 se konečně rozhodlo o nevstoupení ČS do věřitelského výboru a měli být potvrzeni všichni jeho členové. K tomu se ale nedospělo, protože Česká spořitelna na své nevstoupení odpověděla žádostí o nevstoupení věřitele Reiffeisenbank, jelikož měl s Oděvním podnikem podobně syndikovaný úvěr a mohli by

⁷³ http://ekonomika.idnes.cz/prostejovsky-podnik-zije-veritele-neposlali-firmu-do-konkurzu-pwa-/ekoakcie.aspx?c=A100302_141855_ekoakcie_fih.

spolu tvořit koncern. Kvůli stížnosti ČS věřitelský výbor zvolen nebyl a bylo rozhodnuto, že činnost výboru bude vykonávat soud do té doby, než bude výbor řádně zvolen.

Dále Česká spořitelna vystoupila na schůzi proti insolvenčnímu správci Jaroslavu Svobodovi, ale právo hlasu na věřitelské schůzi neměla a odvolat správce nemohla. Banka podávala velké množství odvolání a stížností i ohledně soudních rozhodnutí a osoby soudce Jana Kozáka, které ovšem byly zamítnuty.

Očekávání Oděvního podniku na reorganizační plán od věřitelů bylo marné, nikdo z věřitelů svou touhu podniku pomoci nevyjádřil. Zájemci měli šanci navrhnout reorganizační plán až do léta, soud ale stanovil, že iniciátor by se měl ozvat před druhou schůzí věřitelů. Toto rozhodnutí bylo způsobeno tím, že soudce Jan Kozák nechtěl, aby agonie OP Prostějov pokračovala.⁷⁴ Tak se řízení přesměrovalo ke konkursu.

Po druhé věřitelské schůzi podává Česká spořitelna stížnost Vrchnímu soudu, která se týkala neoprávněných omezení její procesních práv a také některých věřitelů Oděvního podniku, což z hlediska tohoto insolvenčního případu vypadá velice zajímavě. Byly podány námitky od neexistujících věřitelů, kteří se snažili zabránit ČS vstoupit do věřitelského výboru a řešit úpadek reorganizaci. Spořitelna v dokumentu uvádí, že záměrem těchto námitek je snaha zbavit Českou spořitelnu jakékoli moci v insolvenčním řízení.⁷⁵ Dále ČS zpochybňuje poctivost záměrů věřitele TEXTILINVEST z několika důvodů. TEXTILINVEST, zabývající se skoupením pohledávek textilních firem, nabyl pohledávku OP těsně před zahájením insolvenčního řízení, přesto vstoupil do prozatímního věřitelského výboru. TEXTILINVEST sháněl veškeré informace, tykající se pohledávek ČS vůči Oděvnímu podniku, přičemž za pořízení těch informací pravděpodobně zaplatil částku, blízkou výši jeho pohledávky – 56 tis. korun.⁷⁶

Výše uvedené skutečnosti mohou naznačovat o spekulativních záměrech TEXTILINVESTu a dalších osob, které „vytvářely“ věřitele, aby diskreditovaly Českou spořitelnu.

⁷⁴ <http://hn.ihned.cz/c1-42921490-zachranit-op-prostejov-byl-pokus-rozdychat-mrtvolu>.

⁷⁵ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAjAAP%2FQIAAI>

⁷⁶ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAjAAP%2FQIAAI>

3.11. ZAHÁJENÍ KONKURSU

Dne 3. 5. 2010 vydal krajský soud v Brně vyhlášku o přeměně reorganizace Oděvního podniku, a. s., v konkurs. Konkurs je způsob řešení dlužníkovu úpadku, kdy se postupně zpeněžuje jeho majetek a dochází ke splacení pohledávek věřitelů. Na rozdíl od reorganizace je konkurs likvidačním řešením, poté co je majetek prodán, je podnik likvidován. Po zahájení konkursu bude provoz podniku (pokud jeho činnost nezanikla již předtím) pokračovat. Tentokrát se rozhodovací moc nachází v rukou insolvenčního správce, který rozděluje práci v podniku jeho zaměstnancům.

Insolvenčním správcem byl pověřen Jaroslav Svoboda, který měl od okamžiku vyhlášení konkursu deset dní na to, aby navrhl plán zpeněžení majetku společnosti Oděvní podnik, a. s. Na pomoc byl Svobodovi přidělen zvláštní správce pro zpeněžení majetku Jiří Kocvrlich. Podle soudce Jana Kozáka byl tento konkursní správce přidělen, aby se Jaroslav Svoboda mohl plně soustředit na pokračování činnosti podniku. Konkursní správce má povinnost spolupracovat s insolvenčním správcem na sestavení plánu prodeje majetku společnosti Oděvní podnik, a. s.

Několik dní před zahájením konkursu skupila společnost PyrghosLefkos, a. s. veškeré pohledávky Reiffeisenbank vůči Oděvnímu podniku, včetně jeho části v syndikovaném úvěru a množství mělkých nezajištěných pohledávek. Jejich součet činil zhruba 400 milionů korun. PyrghosLefkos, který se zabývá faktoringem, zakoupil kromě pohledávek Reiffeisenbank množství dalších pohledávek v hodnotě do 20 tisíc korun krátce před začátkem konkursu, a tím získal pozici druhého největšího věřitele Oděvního podniku. K táboru proti České spořitelně se připojil také další bojovník – společnost TEXTIL INVEST, s. r. o. Ta zakoupila první pohledávku vůči OP Prostějov několik dní před konáním první věřitelské schůze, ale na schůzi aktivně vystupovala a jednala proti ČS. Podle médií řídil TEXTIL INVEST Karel Kuropata, který ještě před případem s Oděvním podnikem aktivně kooperoval s vlastníky PyrghosLefkos při manipulacích s pohledávkami.⁷⁷ Proč by společnosti PyrghosLefkos a TEXTIL INVEST kupovaly pohledávky vůči podniku, prodej jehož majetku očividně nepostačí na plnění těchto pohledávek? Odpověď si může každý domýšlet sám, další události

⁷⁷ <http://byznys.ihned.cz/c1-43130790-konkurz-vyhlasen-y-na-op-prostejov-se-meni-ve-va-lku-veritelu>.

insolvenčního řízení však ukázaly skutečnosti, které mohou vnést světlo do tohoto případu, plného nečekaných rozhodnutí.

Co se týká samotného podniku, zahájení konkursu se oznámilo obrovským propouštěním – bylo propuštěno 600 lidí.⁷⁸ Podnik pokračoval v dalším zeštíhlení a nechal vyrábět pouze jednu dílnu, která vyráběla pouze oblečení na míru, které má v tuzemsku ještě potenciál.

3.12. NÁVRH PRODEJE MAJETKU

Dne 13. 5. 2010 předložili správci Jaroslav Svoboda a Jiří Kocvrlich krajskému soudu v Brně postup prodeje majetku společnosti Oděvní podnik:

- Podle návrhu by měl být nemovitý majetek mimo hlavní areál výroby společnosti prodán veřejnou dražbou, přičemž dražba musí být uskutečněna minimálně dvěma dražebníky, kteří budou zvoleni věřitelským výborem.
- Nemovitý majetek v hlavním areálu Oděvního podniku, který se ale nezúčastní pokračování činnosti podniku, bude prodán pomocí výběrového řízení.
- Nemovitý majetek, který je spojen s pokračováním provozu podniku, se navrhuje prodat spolu s podnikem cestou výběrového řízení.
- Movité věci, dopravní prostředky a zásoby materiálu budou prodány mimo dražbu za nejlepší prodejní cenu, která bude nabídnuta, a to po ocenění znalcem, resp. konkursním správcem anebo insolvenčním správcem.
- Pohledávky Oděvního podniku budou vymáhány a prodávány mimo dražbu dle nejlepší nabídky.⁷⁹

Podle časového harmonogramu by měly být veškeré věci prodány v periodě od podání návrhu na prodej do konce roku 2010.

3.13. PRODEJ MAJETKU

Nejdříve byla insolvenčním správcem Jaroslavem Svobodou provedena analýza rozsahu životaschopné části podniku, kterou jsou prodejny a výroba na míru, v čemž mu pomáhal poradce RAPS CZ, spol. s r. o., a poté byl upřesněn postup prodeje majetku podle názorů

⁷⁸ Podle <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAaAAP%2FKIAAm>

⁷⁹ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAjAAP%2FKXAAP>

seniorních věřitelů. Též byla započata jednání se znalci ohledně hodnoty majetku OP Prostějov.

Od května roku 2010 byl ukončen příjem nových zakázek na sériovou výrobu oblečení, výroba oblečení pro objednávky, které byly registrovány před květnem, byla ukončena do začátku září 2010.

Zároveň běžel prodej zásob oblečení ve více než padesáti firemních prodejnách Oděvního podniku. Tržby z nich šly na úhradu provozních nákladů Oděvního podniku. S tímto faktem rozhodně nesouhlasila Česká spořitelna, která trpěla kvůli omezení svých hlasovacích práv v průběhu insolvenčního řízení, protože tržby ze zásob patřily k zástavám ČS, která je vlastnila.

Jaroslavu Svobodovi byl z důvodů jeho potřeby přidělen právník Petr Dítě, který mu pomáhal v řešení ekonomických a právnických záležitostí. V průběhu insolvenčního řízení se dramaticky snižoval počet zaměstnanců, tak např. v září 2010 činil 490 lidí.⁸⁰

Z důvodu ztrátového provozu podniku byly vyplaceny pouze mzdy bez odstupného.

Čím dále běželo insolvenční řízení v Oděvním podniku, tím více klesala jeho hodnota: na začátku března činila výše majetku OP Prostějov 1 384 628 785 Kč, poté analýza společnosti TPA Horwath, s.r.o. stanovila hodnotu podniku na 1 166 168 364,85 Kč⁸¹ ke dni 24.1.2010, což znamená, že výše majetku byla níž, než se předpokládalo. Tento fakt nemohl nechat v klidu nezajištěné věřitele, kteří nebyli spokojeni s přezkoumáním některých nákupů kvůli iniciativě PyrghosLefkos. Insolvenční řízení se protahovalo a hrozilo snížením hodnoty majetku OP Prostějov na takou úroveň, která by umožnila splatit pohledávky pouze zajištěným věřitelům, jako byl zmíněný PyrghosLefkos.

Dne 24. 6. 2011 byl odvolán insolvenční správce Jaroslav Svoboda, který podle soudkyně brněnského krajského soudu neplnil řádně své povinnosti. Jaroslav Svoboda podle ní neodůvodněně zastavil provoz podniku. Jako příčinu svého rozhodnutí jmenoval insolvenční správce nemožnost zachovat provoz části podniku bez peněz, utržených z prodeje majetku OP Prostějov, ovšem tuto skutečnost nijak nepotvrzoval a k jednání s věřitelem Českou

⁸⁰ http://ekonomika.idnes.cz/ustavni-soud-v-insolvencnim-rizeni-prostejovske-textilky-byly-chyby-1zd-/ekoakcie.aspx?c=A101214_142854_ekoakcie_spi

⁸¹ <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAP%2FHYAAK>

spořitelnou přistupoval neochotně. Z tohoto důvodu podávala ČS námitky, obsahující stížnost na neodůvodnění činnosti insolvenčního správce Jaroslava Svobody a též pochybnosti o jeho schopnostech vést podnik hospodárně.⁸²

Místo Svobody obsadila správkyně Miloslava Horská, která navrhla zachovat výrobu a prodej měřenek – okamžitý konec výroby těchto produktů by znamenal ztrátu ve výši 16,5 milionu korun, což při dramaticky klesající hodnotě podniku není zanedbatelná částka. Část podniku, zabývající se měřenkami však musí být prodána do konce letošního roku. Na schůzi věřitelů konané v srpnu 2011 schválil věřitelský výbor prodej části, zabývající se oblečením na míru. Prodej by měl být uskutečněn formou výběrového řízení a prodán zájemci s nejlepší nabídkou. Věřitelský výbor by měl schválit kupujícího do konce listopadu. Dále by měl být uskutečněn prodej nemovité složky majetku OP Prostějov mimo dražbu. Zásoby hotových výrobků v celkové výši 134 500 000 Kč budou prodány ve firemní prodejně, nacházející se v areálu podniku, formou outletového prodeje.

Celkem za celou dobu insolvenčního řízení (do konce září 2011) zahrnovalo zpeněžení majetku společnosti prodej zásob na firemních prodejnách, inkaso pohledávek a rozprodej některého movitého majetku, především strojů. Příčinou tohoto pomalejšího tempa bylo zrušení konkursu v prosinci roku 2010, následná reorganizace a její zpětná proměna na konkurs v květnu 2011, což popíši dále.

3.14. PROVEDENÍ FORENZNÍHO AUDITU⁸³

Celý příběh insolvenčního řízení OP Prostějov je provázen pochybnostmi, žalobami, stížnostmi a překvapivým jednáním, což nepřináší určitě žádnou radost ani věřitelům ani právníkům ani soudcům. Logickým krokem z jejich strany je provedení kontroly insolvenčního řízení a hospodaření podniku v předinsolvenční fázi.

V květnu 2010 rozhodly banky, které poskytly syndikovaný úvěr Oděvnímu podniku, v čele s Českou spořitelnou, najmout společnost Deloitte, která by zpracovala forenzní audit

⁸² <http://www.denik.cz/ekonomika/zkrachovaly-op-prostejov-ma-nov20110624.html>

⁸³ Audit zaměřený na odhalení účetních podvodů, zpronevěr a obdobných protiprávních stavů a jednání (<http://business.center.cz/business/pojmy/p1651-forenzni-audit.aspx>).

podniku.⁸⁴ Později v srpnu 2010 podali návrh na provedení forenzního auditu také nezajištění věřitelé a PyrgchosLefkos. Důvodem tohoto návrhu se stala obava věřitelů, že se rozloučí s nadějí na splacení svých pohledávek, která byla rozmetána posudkem společnosti TPA Horwath. Znalci uvedli, že výše majetku, kterým Oděvní podnik disponuje, nepostačí po prodeji ani na splacení veškerých zajištěných pohledávek, o juniorních věřitelích ani nemluvě. Forenzní audit by měl odhalit neúčinné aktivity a transakce společnosti Oděvní podnik před insolvenčním řízením a v nejlepším případě by došlo ke zvětšení hodnoty majetku OP Prostějov, což by polepšilo uspokojení věřitelů.

V září 2010 se přihlásilo sedm společností, toužících vykonat forenzní audit, ale pouze dvě z nich – BDO Audit a A&CE Audit – splňovaly podmínky stanovené insolvenčním správcem Jaroslavem Svobodou, které se týkaly zaměření činnosti společností, jejich nepodjatosti a formálních stránek.⁸⁵ Nakonec byla vybrána firma A&CE Audit. Hlavní věřitel Česká spořitelna, která po minulých událostech nemá vůči insolvenčnímu správci ani celému průběhu řízení žádnou důvěru, uvedla, že by bylo potřebné prozkoumání společnosti ohledně její nepodjatosti, hlavně ve vztahu k věřiteli Pivovar HOLBA, který byl se společností A&CE Audit v koncernu.⁸⁶ Její námitka byla zamítnuta a forenzní audit byl společností A&CE Audit proveden, výsledky však zatím nebyly zveřejněny, což dělá případ s Oděvním podnikem čím dále, tím více kurióznějším.

V květnu roku 2010 ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová rozhodla zkontrolovat konkurs a činnosti brněnského soudu v průběhu insolvenčního řízení pod vlivem iniciativy předsedy lidovců Cyrila Svobody.⁸⁷ Byla potvrzena stížnost České spořitelny, že řízení Oděvního podniku dostal jiný insolvenční soudce, než by měl, a jeho rozhodnutí v průběhu řízení mohou být zpochybněna. Konkurs, který byl prohlášen neoprávněným soudcem Janem Kozákem, byl v prosinci 2010 zrušen a přeměněn na reorganizaci.

⁸⁴ http://ekonomika.idnes.cz/ceska-sporitelna-prohrala-konkurz-op-prostejov-neovladla-pnr-ekoakcie.aspx?c=A100525_230143_ekoakcie_iky.

⁸⁵ Podle <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?vedlejsi=ne&rowid=AAAE1GAAqAAP%2FQzAAH>.

⁸⁶ <http://byznys.ihned.cz/c1-47109290-ceska-sporitelna-zada-novou-soutez-na-vyber-forenznih-auditora-op-prostejov>

⁸⁷ <http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/mfd-ministryne-kovarova-proveruje-konkurz-op-prostejov.html>.

3.15. KONKURS – REORGANIZACE – KONKURS

Jak bylo zmíněno, dne 13. 12. 2010 se vrátil úpadce Oděvní podnik do reorganizace. Prodej podnikového majetku se zastavil, hodnota dramaticky pokračovala v klesání. Bylo naprosto zřejmé, že tato reorganizace není řešením úpadku dlužníka, ale odmítáním aktivit neoprávněného soudce Jana Kozáka. Dne 13.5.2011 jej nahradila Bohumila Čuprová, jmenovaná předsedou brněnského krajského soudu Jaromírem Pořízkem. Dne 20.5.2011 vydala tato soudkyně usnesení o proměně reorganizace na konkurs. Důvodem bylo nepředložení reorganizačního plánu, stejně jako to bylo předtím, v březnu 2010.

Dne 30.9.2011 podal ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil kárné žaloby na předsedu krajského soudu v Brně Jaromíra Pořízka a místopředsedu Jana Kozáka, který vedl insolvenční řízení Oděvního podniku. Příčinou se stala prověrka soudů a soudců, která byla zahájena v červnu 2011. Prověrka odhalila skutečnost, že krajský soud v Brně nepřiděluje řízení soudcům automaticky podle rozvrhu, což umožňuje s přidělením řízení jednotlivým soudcům manipulovat. Podle Jiřího Pospíšila soudce Kozák nezákonně přiděloval insolvenční řízení soudcům, což potvrzuje případ s Oděvním podnikem.⁸⁸ Jiří Pospíšil navrhl potrestat předsedu soudu důtkou a odvolat místopředsedu Kozáka z funkce.

Ačkoliv insolvenční řízení Oděvního podniku, a. s., běží necelé dva roky, úpadek společnosti nebyl vyřešen ani z menší části. Jelikož hodnota majetku výrazně klesá a námitky a žaloby stále brzdí proces prodeje, smysl insolvenčního řízení se ztrácí – pravděpodobnost, že budou uspokojeni alespoň zajištění věřitelé je nelítostně malá – v létě 2011 činila cena OP Prostějov podle znaleckého posudku 1,1 miliardy korun⁸⁹, což je méně, než činí celkový závazek společnosti vůči samotné České spořitelně – 1,2 miliardy Kč.

⁸⁸ <http://www.ceskapozice.cz/domov/pravo-bezpecnost/pospisil-podal-dve-karne-zaloby-na-brnenske-krajske-soudce>.

⁸⁹ http://ekonomika.idnes.cz/rozprodej-majetku-op-prostejov-se-blizi-fd9-/ekoakcie.aspx?c=A110819_174357_ekoakcie_vem.

4. ZÁVĚR

Myslím, že ve své práci jsem splnila vytčené cíle. V metodologické části jsem popsala proč k insolvenčnímu řízení dochází, samotný průběh insolvenčního řízení a způsoby řešení úpadku podniku. V praktické části jsem popsala proces insolvenčního řízení v konkrétní firmě – Oděvní podnik, a.s., jejíž případ nedává možnost udělat jednoduchý závěr.

Z kousků faktů, které provázaly celý průběh insolvenčního řízení Oděvního podniku, se složil zajímavý obraz: případ insolvence OP Prostějov se dostává „náhodně“ do rukou soudce Jana Kozáka, který by se tímto řízením vůbec neměl zabývat. Dále Jan Kozák vybírá správce Jaroslava Svobodu, jehož rozhodnutí nepřímo naznačovala snahu vytlačit Českou spořitelnu z řízení. Navíc se na bojišti objevují společnosti PyrghosLefkos a TEXTIL INVEST, které skupují pohledávky vůči Oděvnímu podniku a též, jako soudce Kozák a správce Svoboda, usilují o nevstoupení ČS do věřitelského výboru, čímž se snaží zabránit největšímu věřiteli, aby kontroloval řízení. Navíc se PyrghosLefkos stává druhým největším věřitelem OP Prostějov, což mu umožňuje dostat se do věřitelského výboru.

Společnosti PyrghosLefkos, a. s., a TEXTIL INVEST, s. r. o., levně koupily zajištěné a nezajištěné pohledávky za Oděvním podnikem, jak se může na začátku zdát ze spekulativních důvodů: očekávání splacení pohledávky v plné výši, zvětšené navíc o úroky. Když ale vezmeme v úvahu skutečnost, že celková hodnota majetku OP Prostějov nepostačí ani k zaplacení zajištěných dluhů vzniklých v důsledku poskytování syndikovaného úvěru, stává se jednoduchý spekulativní cíl těchto společností pochybným. Věřitelé, kteří vědí, že nedostanou část natož celou výši svých pohledávek (jako v případě TEXTIL INVESTu), by normálně preferovali řešení úpadku reorganizací, která by v nejlepším případě umožnila plnění jejich pohledávek. Místo toho PyrghosLefkos a TEXTIL INVEST usilovaly o konkurs i v prosinci, kdy byl Oděvní podnik vrácen do stavu reorganizace. Je zřejmé, že důvodem nejsou peníze, které by mohly být v důsledku zpeněžení majetku dlužníka vyplaceny. Tím že PyrghosLefkos a TEXTIL INVEST vstoupily do věřitelského výboru, získaly kontrolu nad průběhem řízení a ve spolupráci se soudcem a správcem chtěly ovládnout proces zpeněžení majetku Oděvního podniku, chtěly pravděpodobně využít prodej jeho částí ve svůj prospěch.

Popsané skutečnosti nutí k zamyšlení nad účelem existence insolvenčního práva a efektivnosti insolvenčního řízení. Hlavním cílem insolvenčního řízení je splacení závazků dlužníka a tím způsobem uspokojení věřitelů v co nejvyšší míře. Ovšem v situaci s Oděvním podnikem se smysl insolvenčního řízení ztratil: věřitelé nejsou uspokojeni, způsob řešení úpadku se několikrát v průběhu řízení měnil, samotný proces byl stále brzděn žalobami a námitkami, což ještě více odkládalo zpeněžení majetku, jehož hodnota se dramaticky snižovala. Příčinou této neefektivnosti insolvenčního řízení v Oděvním podniku, a. s., a v mnoha dalších krachujících podnicích je racionální snaha věřitelů uspokojit především své pohledávky a zvětšit svůj prospěch. Tato snaha se v bodě poklesu hodnoty podniku pod úroveň jeho závazků mění na boj proti ostatním věřitelům, kteří mají stejné záměry. V dané situaci se takovou stranou, která se snažila zvětšit svůj užitek v neprospěch ostatních, stala „skupina“ PyrghosLefkos a TEXTIL INVEST, pravděpodobně v kooperaci s insolvenčním soudcem, správcem a dalšími menšími věřiteli. Jejich aktivity byly nejenom zaměřovány na přednostní uspokojení vlastních zájmů cestou zneužívání svého postavení, ale také vyvolávaly velké množství stížností, žalob a námitek z ostatních stran, které chtěly takovým aktivitám zabránit, což zpomalovalo celý průběh uspokojení věřitelů, zmenšilo jejich šance na splacení pohledávek a zapříčinilo, že byl proces insolvenčního řízení v Oděvním podniku, a. s., z ekonomického hlediska neefektivní.

5. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1. Průběh insolvenčního řízení v podniku.	8
Obrázek 2. Proces uspokojení pohledávek v konkursu.	27
Obrázek 3. Vývoj tržeb Oděvního podniku, a.s. Zdroj: výroční zprávy společnosti.....	32
Obrázek 4. Přehled výší závazků a majetku a počtu zaměstnanců OP Prostějov.....	36
Tabulka 1. Ukazatelé rentability Oděvního podniku, a. s. Zdroj: vlastní výpočty.	30
Tabulka 2: Ukazatel EVA (údaje v tis. Kč.) Zdroj: vlastní výpočty	31
Tabulka 3: Ukazatele likvidity Zdroj: vlastní výpočty	31
Tabulka 4: Debt ratio I. Zdroj: vlastní výpočty	32
Tabulka 5: Ukazatel ROE pro textilní odvětví Zdroj: webové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu.....	33
Tabulka 6. Ukazatel EVA pro textilní odvětví (údaje v tis. Kč). Zdroj: webové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu.....	33
Tabulka 7. Vývoj měnového kurzu české koruny vůči euru. Zdroj: Český statistický úřad.	34

6. CITOVANÁ LITERATURA

Základní zdroje informací:

1. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, 472 s.
2. KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, 320 s.
3. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení v internetové verzi dostupný z WWW:
<<http://www.insolvencnizakon.cz/>>
4. Detail insolvenčního řízení Oděvní podnik, a.s. Dostupné z insolvenčního rejstříku z WWW:
<https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?rowid=AAAE1DAgAAHziKABd>

Ostatní literatura:

5. BENEŠOVÁ, Kateřina. *Profesní uniformy - manažerské odívání v Komerční bance (bakalářská práce)*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, Fakulta textilní, 2009, 59 s.
6. JIRSOVÁ, Miroslava. Kracuje nejvic firem za sedm let. Hospodářské noviny od 4.1.2011: 1213-7693. Dostupné z WWW:
<http://web.creditreform.cz/cs/resources/pdf/20110104_NH_Krachuje_nejvice_firem.pdf>
7. SYNEK, Miloslav a kolektiv. *Manažerská ekonomika*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011, 480 s.
8. SYNEK, Miloslav, KISLINGEROVÁ, Eva a kolektiv. *Podniková ekonomika*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 498 s.

Zdroje údajů o Oděvním podniku, a.s.:

9. Sbírka listin: Oděvní podnik, a.s. Dostupné z obchodního rejstříku na:
<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/index?sysinf.@typ=sbirka&sysinf.@strana=documentList&vypisListin.@cEkSub=320821&sysinf.klic=dd9acc6da7688750ea3f4490f9d8fb88&sysinf.spis.@oddil=B&sysinf.spis.@vlozka=2675&sysinf.spis.@soud=Krajsk%FDm%20soudem%20v%20B>

Ostatní internetové zdroje:

10. *Analytické materiály a statistiky Ministerstva průmyslu a obchodu*. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/cz/ministr-a-ministerstvo/analyticke-materialy/>>
11. BEDNÁŘ, Luděk. *Pospíšil podal dvě kárné žaloby na brněnské krajské soudce* [online]. 30.9.2011 [cit. 5.10.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskapozice.cz/domov/pravo-bezpecnost/pospisil-podal-dve-karne-zaloby-na-brnenske-krajske-soudce>>
12. ČTK. *MfD: Ministryně Kovářová prověřuje konkurz OP Prostějov* [online]. 13.5.2010 [cit. 31.8.2011]. Dostupné z WWW: <http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/mfd-ministryne-kovarova-proveruje-konkurz-op-prostejov.html>
13. ČTK. *OP Prostějov propouští. Bude šít v Asii*. [online]. 4.8.2008 [cit. 20.8.2011]. Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/op-prostejov-propousti-bude-sit-v-asii.html>>
14. ČTK. *Rozprodej majetku OP Prostějov se blíží* [online]. 19.8.2011 [cit. 16.9.2011]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/rozprodej-majetku-op-prostejov-se-blizi-fd9-/ekoakcie.aspx?c=A110819_174357_ekoakcie_vem>
15. ČTK. *Ústavní soud: V insolvenčním řízení prostějovské textilky byly chyby* [online]. 14.12.2010 [cit. 14.9.2011]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/ustavni-soud-v-insolvencnim-rizeni-prostejovske-textilky-byly-chyby-1zd-/ekoakcie.aspx?c=A101214_142854_ekoakcie_spi>
16. ČTK. *Zkrachovalý OP Prostějov má nového správce* [online]. 24. 6. 2011 [cit. 10.9.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.denik.cz/ekonomika/zkrachovaly-op-prostejov-ma-nov20110624.html>>

17. DOLEČEK, Marek. *Insolence - úpadek a způsoby jeho řešení* [online]. 7. 7. 2009 [cit. 25.5.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolence-upadek-opu/1000818/47945/#b1>>
18. DOLEČEK, Marek. *Insolence - úpadek a způsoby jeho řešení (pokračování dokumentu)* [online]. 30. 7. 2009 [cit. 2.9.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolence-pokracovani-dokumentu-opu/1000818/47946/#b32>>
19. HAVEL, Bohumil, HLÁVKOVÁ, Hana. *Přihlašování pohledávek* [online]. 22. 1. 2010 [cit. 2.8.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/prihlasovani-pohledavek-59831.html>>
20. iDNES.cz. *Prostějovský podnik žije, věřitelé neposlali firmu do konkurzu* [online]. 2.3.2010 [cit. 4.8.2011]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/prostejovsky-podnik-zije-veritele-neposlali-firmu-do-konkurzu-pwa-/ekoakcie.aspx?c=A100302_141855_ekoakcie_fih>
21. JINDRA, Václav. *Nová právní úprava úpadekového práva – Konkurs* [online]. 14. 12. 2007 [cit. 18.7.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-konkurs-52098.html>>
22. JINDRA, Václav. *Nová právní úprava úpadekového práva – Moratorium versus Ochranná lhůta* [online]. 9. 11. 2007 [cit. 8.7.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-moratorium-versus-ochranna-lhuta-51212.html>>
23. KUBÁTOVÁ, Zuzana. *Konkurz vyhlášený na OP Prostějov se mění ve válku věřitelů* [online] 4. 5. 2010. [cit. 26.8.2011]. Dostupné z WWW: <http://byznys.ihned.cz/c1-43130790-konkurz-vyhlaseny-na-op-prostejov-se-meni-ve-valku-veritelu>
24. K ŇOUREK, Tomáš. Jiří Tuvora: *Česká spořitelna do řízení OP Prostějov nezasahovala*. [online]. 13. 5. 2010 [cit. 20.8.2011]. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.e15.cz/nazory/rozhovory/jiri-tuvora-ceska-sporitelna-do-rize-ni-op-prostejov-nezasahovala>>
25. MAŠEK, Jaroslav. *Česká spořitelna prohrála. Konkurs OP Prostějov neovládla* [online]. 26. 5. 2010 [cit. 1.9.2011]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/ceska-sporitelna-prohrala-konkurz-op-prostejov-neovladla-pnr-/ekoakcie.aspx?c=A100525_230143_ekoakcie_iky>

26. MĚŠEC.CZ. *České aerolinie obléknou své zaměstnance do nového*. [online]. 2. 1. 2007 [cit. 20.8.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/tiskove-zpravy/ceske-aerolinie-obleknou-sve-zamestnance-do-noveho/>>
27. *Reorganizace* [online]. 22. 9. 2011 [cit. 1.10.2011]. Dostupné z WWW: <www.ipodnikatel.cz/Ukonceni-podnikani/reorganizace.html>
28. SMRČKA, Luboš. *Likvidace OP Prostějov aneb Likvidace bankovní důvěry* [online]. 21. 10. 2010. [cit. 28.8.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.investujeme.cz/clanky/likvidace-op-prostejov-aneb-likvidace-bankovni-duvery/>>
29. ZÁLUSKÝ, Jan. *Jan Kozák: Zachránit OP Prostějov byl pokus rozdýchat mrtvolu* [online]. 26. 4. 2010 [cit. 15.9.2011]. Dostupné z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-42921490-zachranit-op-prostejov-byl-pokus-rozdychat-mrtvolu>>